Programmarapportage
Mei 2025

P&C cyclus 2025:

April: Rapportage op hoofdlijnen ✓

Mei: Programmarapportage

Juli: Perspectiefnota en jaarrekening

September: Rapportage op hoofdlijnen

November: Begroting

November: Programmarapportage

December: Budgetoverhevelingen

Inhoudsopgave:

1. Inleiding 3
2. Samenvatting 3
3. Programma's 6
   - 3.0 Programma 0 Bestuur en ondersteuning 6
   - 3.1 Programma 1 Veiligheid 12
   - 3.2 Programma 2 Verkeer en Vervoer 15
   - 3.3 Programma 3 Economie 19
   - 3.4 Programma 4 Onderwijs 22
   - 3.5 Programma 5 Sport, Cultuur en recreatie 25
   - 3.6 Programma 6 Sociaal Domein 30
   - 3.7 Programma 7 Volksgezondheid en milieu 44
   - 3.8 Programma 8 Wonen en bouwen 51
4. Bouwgrond 55
5. Projecten 56
   - 5.1 Wijchen West 56
   - 5.2 MFA Westwijzer 57
   - 5.3 Hart van Zuid 58
   - 5.4 Tussen kasteel en Wijchens Meer 59
   - 5.5 Verduurzaming Mozaïek 59
   - 5.6 Investeringsbudgetten 60
   - 5.7 Uitvoeringsprogramma openbare werken 2025 61
6. Begrotingswijziging 63

1. Inleiding

Voor u ligt de Programmarapportage mei 2025. We rapporteren de jaareindeverwachting ten opzichte van de actuele begroting 2025 en stellen de begroting voor het lopende jaar hierop bij. Het doel van de rapportage is om snel inzicht te krijgen in de stand van zaken voor het lopende jaar, met de financiën als uitgangspunt.
In 2025 rapporteren we vier keer aan het college en de raad. Twee van de vier rapportages zijn uitgebreider qua vorm en inhoud. Daarin wordt ook op programmaniveau de stand van zaken omtrent de beleidsvoornemens gerapporteerd. Dit noemen we de Programmarapportage, waarvan dit de eerste in 2025 is.

In deze rapportage geven we eerst een samenvatting van het verwachte resultaat ten opzichte van de begroting. Vervolgens geven we per programma de stand van zaken weer omtrent de voorgenomen beleidsvoornemens uit de Programmabegroting 2025 en presenteren we een analyse op de verwachte budgetafwijkingen. Een aantal thema's hebben we daarbij uitgebreider toegelicht. Vervolgens geven we inzicht in de projecten van grote omvang of politieke betekenis.

2. Samenvatting

In de primitieve begroting 2025 is rekening gehouden met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Met de huidige jaareindeverwachtingen komen we uit op een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Dit leidt tot een positieve bijstelling van de begroting met € 1,1 miljoen.

Bedragen x 1.000	**2025**
Primitieve begroting	€ 15
Aangenomen amendementen bij de begroting	€ 182
Actueel begrotingssaldo	**€ 197**
Verwacht jaarrekeningresultaat	**€ 1.340**
Verwacht verschil t.o.v. begroting	€ 1.143

In deze rapportage beoordelen we alle budgetten op afwijkingen ten opzichte van de begroting. In de tabel op pagina 5 zijn de verwachte afwijkingen van grote omvang opgenomen, met een verwijzing naar het programma waarin we dit nader toelichten. In de programma's geven we minimaal een toelichting op alle afwijkingen groter dan € 10k.

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting lichten we hier in het kort toe.

BUIG bijstand (€ -1,5 miljoen)
We verwachten een fors nadeel op de uitvoering van de bijstand. Het budget voor Wijchen is verlaagd met € 1 miljoen, terwijl de kosten voor de verstrekking van bijstand stijgen met € 345k. Ook de loonkostensubsidies komen volgens de rapportage van de MGR hoger uit met € 185k. We hielden in de begroting al rekening met een tekort op deze regeling van Daarmee komen we op een tekort op de regeling van € 0,8 miljoen. Dat loopt met deze mutaties op tot € 2,3 miljoen. De eerste 7,5% tekort is voor rekening van de gemeente. Daarboven kom je als gemeente in aanmerking voor de zogeheten 'vangnetuitkering'. Daarbij compenseert het Rijk 50% van het tekort tussen de 7,5% en 12,5% op de uitkering. Een tekort boven de 12,5% wordt volledig vergoed.
De vangnetuitkering kunnen we echter pas aanvragen in het jaar nadat zich het tekort heeft voorgedaan. De vergoeding hiervoor ontvangen we dan pas in het jaar na aanvraag. Dat betekent dat we het tekort dit jaar zelf op moeten vangen en volgend jaar pas een compensatie kunnen aanvragen van ongeveer € 1,1 miljoen.

MGR (€ 0,6 miljoen)
Op basis van de bijgestelde begroting 2025 van de MGR verwachten we per saldo een voordeel op onze bijdrage voor de onderdelen participatie, beschut werk en sociale werkvoorzieningsschap. Deels heeft dat te maken met compensatie voor de nieuwe verdeelsleutelsystematiek, maar ook met eigen inzet participatiecoaches en autonome ontwikkelingen.

Rente opbrengsten (€ 0,8 miljoen)
In onze prognose zijn we er vanuit gegaan dat we eerder grote uitgaven zouden hebben aan grote projecten zoals de Westwijzer, Wijchen West en duurzaamheid. Voor met name Wijchen West en duurzaamheid hebben we subsidies vooruitbetaald gekregen. Daarnaast hebben we in 2024 een positief resultaat gerealiseerd, dus door uitgesteld werk. Dit alles resulteert in een hoger banksaldo in de schatkist van het Rijk, waar we rentevergoedingen over ontvangen.

Werkorganisatie Druten Wijchen (€ 0,9 miljoen)
Op basis van de eerste Bestuursrapportage van de WDW verwachten we een positieve bijstelling van zo'n € 9 ton. Deels komt dit door een voordeel op personele invulling, zoals het nog niet invullen van de gebiedscoördinatoren, deels door te ontvangen rente, maar vooral verwacht de WDW een voordeel op het onderhandelingsresultaat van de nieuwe cao gemeentepersoneel. In de begroting is gerekend met een hogere indexatie dan hetgeen in juni voorligt om te besluiten. Zodra een definitief akkoord is bereikt zal de WDW een begrotingswijziging maken. We nemen in deze rapportage al een voorschot daarop.

OZB (€ 0,5 miljoen)
Op basis van de Munitax rapportage verwachten we in 2025 meer opbrengsten uit de OZB woningen en niet-woningen, vanwege hogere waardestijging van de Wijchense panden, dan waarmee is gerekend bij de bepalingen van de tarieven.

Afwijkingen per programma
In onderstaande grafiek geven we de afwijkingen ten opzichte van de begroting per programma weer. Voor een meer uitgebreide toelichting verwijzen we naar de analyses in de programma's uit hoofdstuk 3.

In de programma's hebben we ook een aantal thema's integraal uitgewerkt. Specifiek voor de thema's Jeugd, WMO en BUIG, bijzondere bijstand en stand van zaken vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting verwijzen we naar de thema's in paragraaf 3.6. In paragraaf 3.0 lichten we het CAO effect op de Werkorganisatie Druten Wijchen toe en de gevolgen van de explosieve groei van het aantal bezwaarschriften bij Munitax. In 3.7 geven we een nadere toelichting op de klimaatmiddelen en in 3.8 laten we zien dat de verwachte opbrengsten Bouwleges, in tegenstelling tot de verwachting in de laatste rapportage, in de buurt van de begroting uitkomen.

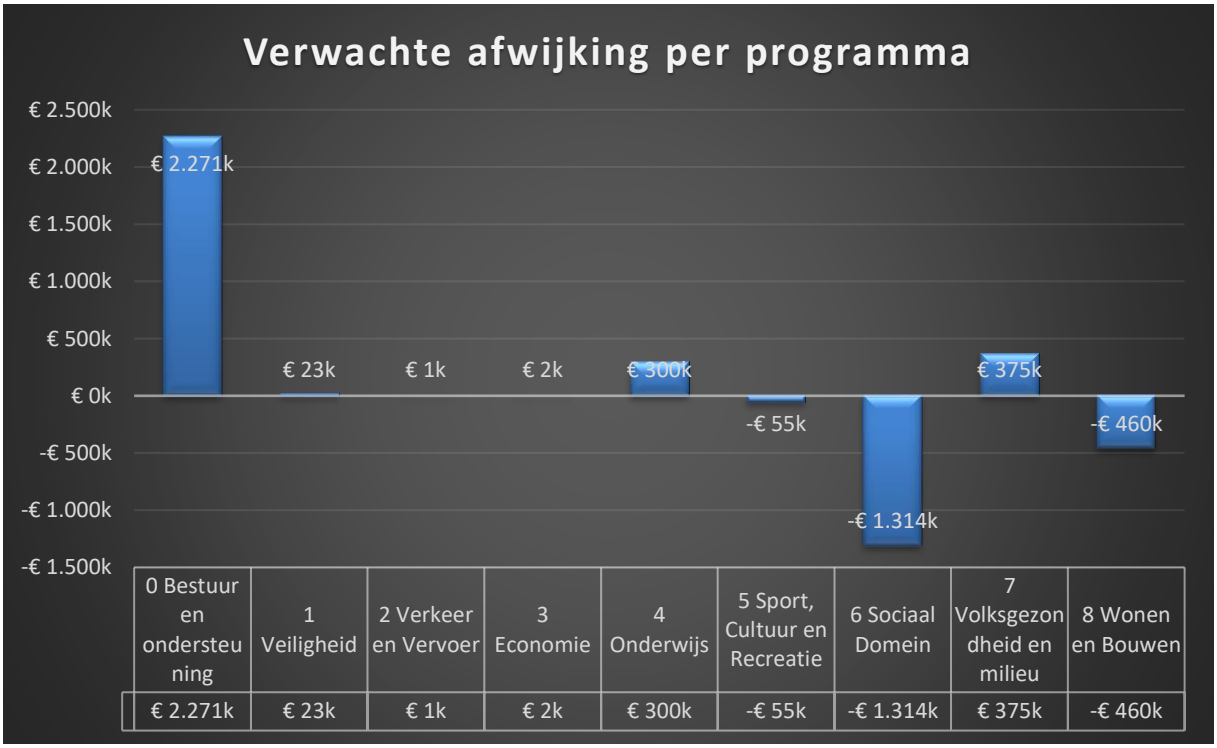

Onderwerp	Programma 0	1	2	3	4	5	6	7	8
OZB	€ 456k								
Decembercirculaire gemeentefonds	€ 381k								
Renteopbrengsten	€ 844k								
WDW gebiedscoördinatoren	€ 105k								
WDW index vs cao onderhandeling	€ 770k								
Griffie projectondersteuner	-€ 110k								
Verschuiving Sisa naar programma 6					€ 216k				
Verschuiving sisa van programma 4							-€ 216k		
Onvoorzien onderhoud gebouwen							-€ 165k		
BUIG uitkering en aantallen							-€ 1.345k		
BUIG loonkostensubsidies							-€ 185k		
MGR participatie							€ 727k		
MGR nieuw beschut werk							-€ 312k		
MGR WSW							€ 170k		
Dividenduitkering MARN								€ 204k	
ODRN werkplannen								€ 160k	
Uitstel leges bouwvergunningen									-€ 441k
Overig	-€ 175k	€ 23k	€ 1k	€ 2k	€ 84k	-€ 55k	€ 12k	€ 11k	-€ 19k
Totaal	**€ 2.271k**	**€ 23k**	**€ 1k**	**€ 2k**	**€ 300k**	**-€ 55k**	**-€ 1.314k**	**€ 375k**	**-€ 460k**

3. Programma's

3.0 Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Speerpunten:

0.a	***Vertrouwen in elkaar***
	Het vertrouwen in de politiek en overheid staat overal onder druk. In Wijchen willen we deze ontwikkeling keren. De gemeente wil dichter bij haar inwoners staan. De gemeente moet nog beter benaderbaar, aanspreekbaar en zichtbaar zijn.
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We keren deze ontwikkeling door in 2025 aan de slag te gaan met de verdere uitvoering van het Participatie en Cocreatie kader van de gemeente Wijchen. Onderdelen hiervan zijn: a) Van buiten naar binnen halen b) Inwonersinitiatieven c) Wijkgericht werken	In 2025 geven we uitvoering aan het Participatie- en cocreatie kader. Hierbij zetten we in op het versterken van het participatieproces door medewerkers hierin proactief te adviseren en te helpen. Ook wordt er gewerkt aan een structurele verbetering en duurzame verstandshouding met actieve inwoners en leefbaarheidsgroepen. Zoals in de nota "gevolgen amendement pas op de plaats" van februari 2025 is benoemd, is de uitvoering van het wijkgericht werken door dat amendement getemporiseerd.
We versterken onze inzet op participatie o.a. met een nieuw digitaal participatieplatform. Met dit platform betrekken we inwoners zo vroeg en zo goed mogelijk bij onze opgaven.	In 2024 is gestart met de nieuwe digitale participatie tool OpenStad die in juli 2024 live is gegaan. Na de eerste ervaringen is in 2025 gestart met het verder uitbreiden van de inzet van ons participatieplatform. De eerder behaalde successen worden nu bij projecten door de hele organisatie ingezet. Momenteel lopen er 15 projecten in ons participatieplatform.
We onderzoeken in 2025 wat er nodig is om met een inwonerspanel te werken. We starten met experimenteren. We willen dat onze inwoners (en ondernemers) meedoen en meedenken over beleidsvorming en onze dienstverlening.	Dit wordt nog onderzocht.
Met de WDW-academie investeren we in het ontwikkelen van goede dienstverlenende vaardigheden, houding en gedrag voor onze medewerkers.	In 2025 staan er wederom een aantal trainingen in de WDW-academie gepland i.e. Werken vanuit de bedoeling/ Dienstverleningsprincipes; aanpak inwonersinitiatieven; inwonersparticipatie en digitale participatie.
We starten in 2025 met twee gebiedscoördinatoren en breiden dit vanaf 2026 uit naar drie, vanuit het in september 2024 vastgestelde beleidskader participatie en cocreatie.	Naar aanleiding van het besluit van de raad om het besluit in gebiedscoördinatoren nog even aan te houden, is er een wijkcontactfunctionaris aangesteld ter overbrugging. De wijkfunctionaris start voor de zomer 2025.

0.b	***Betrouwbare dienstverlening***
	Contact met de gemeente moet prettig en duidelijk zijn. Heb je een vraag? Dan vind je het antwoord gemakkelijk online. Of krijg je snel telefonisch of schriftelijk antwoord. Ook als dat antwoord is dat er meer tijd nodig is om de vraag te beantwoorden. Zo weet je waar je aan toe bent. Een fysieke afspraak maken kan natuurlijk ook. De gemeente neemt zorgen serieus en denkt in oplossingen.
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
In de eerste helft van 2025 geven we vorm aan de nieuwe agenda dienstverlening (Dienstverlening Dichtbij). Dit doen we op basis van de evaluatie van de agenda dienstverlening die eind 2024 plaatsvindt evenals de resultaten	De evaluatie van de oude agenda Dienstverlening Dichtbij is afgerond. De ontwikkeling van de nieuwe agenda dienstverlening 2025-2028 is gestart.

van de Inwoners- en Ondernemerspeiling. Dit vormt de basis voor verdere verbetering van onze dienstverlening.	
We investeren in digitale vernieuwingen en gaan aan de slag met de doorontwikkeling van de livechat. Ook gaan we stap voor stap met beeldbellen aan de slag.	De Livechat wordt in 2025 doorontwikkeld. De investering voor beeldbellen is aanzienlijk dus het vervolg hierin nemen we mee in de nieuwe Agenda Dienstverlening. Tussentijds stimuleren we in ieder geval de medewerkers om beeldbellen naar behoeften in te zetten en hiervoor gebruik te maken van Microsoft Teams.
We evalueren de pilot monitoren klantsignalen.	De 1e pilot is uitgevoerd en heeft ons veel geleerd. Uit dit onderzoek blijkt dat inwoners de afdeling Burgerzaken waardeerden met een 8,6 voor de dienstverlening. Ook ontvingen we veel concrete verbeterpunten waarmee we de dienstverlening gericht kunnen verbeteren. De evaluatie van de pilot is meegenomen in de evaluatie van de Agenda Dienstverlening. Het vervolg hierop nemen we mee in de nieuwe Agenda Dienstverlening 2025-2028 die momenteel wordt voorbereid.
We onderzoeken door wie en hoe de kantoren en openingstijden nu gebruikt worden. En we kijken naar het verwachte gebruik in de toekomst. We gebruiken hiervoor de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling 2024 en zetten een extra onderzoek intern en extern uit. De resultaten van dit onderzoek verwachten we in de eerste helft van 2025.	Dit project is getemporiseerd in verband met de huidige financiële situatie omdat dit verwachtingen schept en wellicht een investering vraagt. Het vervolg nemen we mee in de nieuwe Agenda Dienstverlening 2025-2028 die momenteel wordt voorbereid.

0.c Krachtige partner in de regio

In onze regio is de gemeente Wijchen een sterke gemeente en een goede buur. Juist door samen te werken kunnen we elkaar versterken. Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid en is een teamspeler in de regio.

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
1. Groene Metropool Regio Met de Groene Metropool Regio werken we aan de regioagenda 2024-2028 en de vijf opgaven. Verder houden we nauwlettend de ontwikkelingen zoals netcongestie, uitvoeringscapaciteit en de drinkwaterproblematiek in de gaten in relatie tot de ambities in de regioagenda. Binnen de GMR worden de Verstedelijkingsstrategie en het Regio Arrangement Groen Blauw Raamwerk (Groene Mantel) op subregionaal niveau uitgewerkt tot een gebiedsprogramma Rijk van Nijmegen (RvN). Ons gebiedsprogramma is gebaseerd op beleidsambities van de zeven gemeenten, de provincie Gelderland en het Waterschap Rivierenland. Wijchen levert bestuurlijk en ambtelijk één van meerdere trekkers voor het gebiedsprogramma RvN. Het groenblauw raamwerk is een verbinding en dooradering van stad en landschap met natuur en water. Hiervoor stellen we samen met de regiogemeenten het plan Groene Mantel rondom Nijmegen op. Aansluitend daarop start de uitvoering.	De zaken uit de Regioagenda 2025-2028 zijn in uitvoering. Er zijn geen afwijkingen tot dusver op basis van de geplande activiteiten.

2. Rijk van Nijmegen Met de gemeenten van het Rijk van Nijmegen (RvN) werken we samen om Wijchen en deze regio sterker neer te zetten. Voor deze samenwerking stellen de colleges RvN een integrale Visie en een Samenwerkingsagenda RvN op. Wijchen trekt zowel ambtelijk (WDW) als bestuurlijk de totstandkoming van de Visie en Samenwerkingsagenda. Het LEADER programma (2024-2028) wordt uitgevoerd. De regio heeft 1,7 miljoen euro gekregen die via de zogenaamde Lokale Actiegroep (= bestuur) wordt verdeeld. De WDW is namens LEADER Rijk van Nijmegen Maas en Waal de penvoerder.	Op 18 maart hebben de 7 colleges RvN de Visie en Samenwerkingsagenda vastgesteld. Dit krijgt een vervolg met een werkprogramma 2025-2026. De raden zijn op 6 mei jl. betrokken bij de visie en samenwerkingsagenda. Om de samenwerking te monitoren wordt onderzocht of de (bestaande) MGR RvN als bestuurlijk platform hiervoor kan dienen. Het LEADER programma loopt goed. Er zijn meer initiatieven dan financiën. Mogelijk dat de provincie alsnog meer geld beschikbaar stelt voor initiatieven.
3. Euregio Rijn Waal We bekijken kritisch op welke strategische dossiers we samen kunnen en willen werken met Duitse gemeenten en of we daarvoor INTERREG subsidie kunnen binnenhalen.	Geen afwijkingen of nieuwe initiatieven t.o.v. van de voornemens voor 2025.
4. Public Affairs strategie We geven uitvoering aan het Public Affairs Plan. Hierin richten we ons binnen strategische dossiers op beleidsbeïnvloeding, het binnen halen van financiële middelen en het versterken van de samenwerkingen ten gunste van de leefbaarheid in Wijchen.	Op bestuurlijke, strategische dossiers zetten we capaciteit in met als doel beleidsbeïnvloeding, het binnen halen van financiële middelen en het versterken van de samenwerkingen ten gunste van de leefbaarheid in Wijchen.
5. M50 Netwerk In 2025 verstevigen we onze positie binnen de M50 (Netwerk voor Middelgrote Gemeenten) en sluiten we zowel ambtelijk als bestuurlijk aan waar Wijchense belangen gediend worden; denk aan overheidsfinanciën, behoud van voorzieningen, bereikbaarheid en knelpunten in de ruimtelijke ordening.	Wijchen participeert in de M50 om bij te dragen aan grote landelijke lobby-opgaven (denk aan het ravijnjaar), maar ook om te kunnen sparren met vergelijkbare gemeenten op thema's zoals onderwijshuisvesting, veiligheid en vluchtelingen.

0.d Financieel gezond

De financiën van de gemeente Wijchen zijn op orde. We gaan zorgvuldig met belastinggeld om en zijn daar transparant over. Onze woonlasten behoren tot de laagste van de regio en daar zijn we trots op. Maar we zijn ons ervan bewust dat onverwachte ontwikkelingen kunnen vragen om lastige financiële keuzes.

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We bieden binnen de gestelde termijnen de begroting, jaarrekening en rapportages aan. De begroting moet structureel sluitend zijn. We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt. De onroerendezaakbelasting (OZB) gebruiken we daarbij niet als sluitpost. We ontkomen er echter niet aan de OZB meer dan trendmatig te verhogen, om de bestaande voorzieningen in stand te kunnen houden.	We liggen hiervoor op schema. De dashboardrapportages zijn in afstemming met auditcommissie en college afgeschaft. We zijn bezig met de implementatie van een P&C tool, waarmee we rapportages nog meer geautomatiseerd kunnen opbouwen en ook een webversie kunnen publiceren van begroting en jaarrekening voor raad en inwoners.

0.e Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)

Het strategisch kompas Wijchen 2035 geeft de koers aan in wat we in de verschillende opgaven willen bereiken de komende jaren.

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
De genoemde acties in het strategisch kompas worden uitgevoerd. Periodiek wordt de stand van zaken gemonitord en jaarlijks wordt deze gecommuniceerd. Het Strategisch Kompas wordt elke 4-jarige raadsperiode 1 keer	In 2025 beginnen de voorbereidingen van de geplande evaluatie van het strategisch kompas in 2026. De omgevingsvisie, aansluitend op de speerpunten uit het strategisch kompas, wordt vastgesteld, waardoor de koers van Wijchen

geëvalueerd in het midden van de raadsperiode. In 2028 vindt de eerste evaluatie plaats. In 2025 starten we met de koppeling van het Strategisch Kompas en de Global Goals en sluiten we aan bij GlobalGoals4Gemeenten van de VNG.	fysiek gezien geborgd is onder de omgevingswet. Wijchen is sinds begin 2025 Global Goal gemeente. We zijn daarbij lid van de community GlobalGoals4Gemeenten en we koppelen de Global Goals beleidsmatig aan de speerpunten in het strategisch kompas.

Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW)
De eerste Bestuursrapportage van de WDW laat zien dat op dit moment een voordeel van € 50k verwacht wordt binnen de WDW. Verder verwacht de WDW uit te komen met het totale bedrijfsvoeringsbudget. Naast de constateringen in de rapportage is inmiddels duidelijk dat er een onderhandelingsresultaat is bereikt over de cao gemeenten, welke in juni voorligt ter besluitvorming. Omdat de WDW met een hogere indexatie heeft gerekend in de begroting 2025, dan het voorstel dat nu voorligt, verwachten we dat de bijdrage aan de WDW kan worden verlaagd. In de begroting van de WDW is rekening gehouden met een indexering van 5,3% voor 2025 en 3,8% in 2026. Volgens de gemaakte afspraken worden de reguliere salarisschalen verhoogd met gemiddeld 7,64% in de komende twee jaar. Dit is als volgt verdeeld over meerdere jaren:

- 1 april 2025 een loonstijging van 2%;
- 1 oktober 2025 een loonstijging van 1,85%;
- 1 januari 2026 het bodem uur salaris 16 euro exclusief schaal A;
- 1 januari 2026 35 euro nominaal in de salarisschalen;
- 1 juli 2026 een loonstijging van 1,25%;
- 1 januari 2027 een loonstijging van 1,6%.

Een globale berekening laat zien dat we ongeveer € 1,2 miljoen voordeel realiseren t.o.v. de begroting 2025 van de WDW. Conform verdeelsleutel gaat Wijchen minder bijdragen.

Munitax
In 2023 heeft Munitax een begrotingswijziging doorgevoerd vanwege de explosieve stijging van het aantal bezwaarschriften. Ook voor 2024 waren deze extra kosten opgenomen. Hoewel het aantal bezwaarschriften in 2024 en 2025 beduidend lager is dan in 2023, heeft Munitax ook in 2025 en naar verwachting ook in 2026 meerwerk aan de afhandeling van beroepsschriften, volgend op de bezwaarschriften.
Momenteel is de tweede fase gestart van het onderzoek naar een mogelijke toetreding tot de BSR en beëindiging van de belastingsamenwerking Munitax. Dit onderzoek loopt door tot het zomerreces. Vanuit deze tweede fase zal een principebesluit aan de colleges voorgelegd worden, waarna het zienswijzetraject met de raden gaat lopen.

Financieel:

			(Bedragen x € 1.000)	
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
0.10	Mutaties met reserves	-3.674	-3.674	0
0.1	Bestuur	3.177	3.311	-133
0.2	Burgerzaken	-326	-309	-17
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	9	36	-27
0.4	Overhead	37.088	36.286	802
0.5	Treasury	-1.368	-2.212	844
0.61	OZB woningen	-7.631	-7.710	80
0.62	OZB niet-woningen	-4.683	-5.058	376
0.64	Belastingen overig	-400	-379	-22
0.7	Algemene uitkering en Overige uitkeringen gemeentefonds	-87.980	-88.361	381
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	13	-13
	Resultaat	**-65.787**	**-68.057**	**2.271**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
0.1	Inhuur projectondersteuner griffie.	0	-110
0.1	Werving en selectiekosten procedure nieuwe griffier.	0	-22
0.1	Voordeel op subsidie Groene Metropool Regio.	0	5
0.2	Salariskosten van de Babsen zijn niet correct geraamd in de begroting, misschien wordt een deel van de kosten gedekt door extra legesinkomsten maar daar hebben we nu nog geen zicht op.	-17	0
0.3	We verwachten een nadeel op exploitatie (elektra en diensten derden) gemeentelijke gebouwen, waaronder ook kosten voor de locatie Veenhof.	0	-26
0.4	Uitstel onderhoud gemeentekantoor naar 2026, daar staat tegenover dat geplande werkzaamheden aan het kasteel in 2024 doorgeschoven waren naar 2025.	0	-122
0.4	Vanwege uitstel van onderhoud vind er een hogere onttrekking plaats uit de reserve onderhoud.	0	122
0.4	Hogere kosten Munitax o.b.v. de Q1 rapportage, vanwege hogere kosten bezwaar- en beroepsprocedures en onderzoekskosten mogelijke overgang BSR.	0	-36
0.4	Vrijval middelen gebiedscoördinatoren 2025. De raad heeft bij de behandeling van de Begroting 2025 deze gelden te parkeren, totdat het gesprek over de bezuinigingen heeft plaats gevonden. Het eerste half jaar van 2025 zijn er geen gebiedscoördinatoren ingezet. Vooralsnog houden we de middelen voor het tweede halfjaar aan.	0	105
0.4	We anticiperen op het voorlopige akkoord over de cao gemeentepersoneel. In de WDW is met een hoger percentage rekening gehouden, dan het bod dat nu voorligt. In juni verwachten we hier het definitieve akkoord op.	0	770
0.4	Hogere schoonmaakkosten kasteel.	0	-33
0.5	Renteopbrengsten vanuit schatkistbankieren zullen hoger zijn dan begroot.	0	844
0.61	Op grond van de Munitax-rapportage per 1 maart 2025 wordt een hogere opbrengst uit de OZB heffing van de woning-eigenaren verwacht.	80	0
0.62	Op grond van de Munitax-rapportage per 1 maart 2025 wordt een hogere opbrengst uit de OZB heffing van de eigenaren van niet-woningen verwacht. Deze stijging is in hoofdzaak toe te schrijven aan de hogere WOZ waardeontwikkeling, dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.	205	0

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
0.62	Op grond van de Munitax-rapportage per 1 maart 2025 wordt een hogere opbrengst uit de OZB heffing van de gebruikers van niet-woningen verwacht. Deze stijging is in hoofdzaak toe te schrijven aan de hogere WOZ waardeontwikkeling, dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.	171	0
0.64	Op grond van de Munitax-rapportage per 1 maart 2025 wordt een iets lagere opbrengst uit de heffing van de hondenbelasting verwacht.	0	-12
0.64	Extra elektrakosten voor reclameborden.	-10	0
0.7	Op basis van de decembercirculaire verwachten we een hogere algemene uitkering dan opgenomen in de Begroting 2025 o.b.v. de septembercirculaire.	381	0
0.9	Voorlopige afdracht VpB vanwege "winst" op reclame uitingen en hypotheken ambtenaren. Ondertussen loopt nog het protest op deze zaken. Voorzichtigheidshalve gaan we uit dat we toch belasting moeten betalen hiervoor.	0	-13
	Overig	0	-11
	TOTAAL	810	1.461
		2.271	

3.1 Programma 1 Veiligheid

Speerpunten:

1.a	***Samen opletten*** *Politie en gemeentelijke boa's hebben een belangrijke taak in de handhaving. Zij kunnen niet altijd overal aanwezig zijn. Het moet vanzelfsprekend zijn dat mensen elkaar kunnen aanspreken op gedrag. En dat buurtbewoners samen een oogje in het zeil houden. Goed gedrag is de norm; ongewenst gedrag pakken we aan.*

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We professionaliseren het team toezicht en handhaving. Dit doen we door te investeren in opleiding en trainingen en te werken met taakvelden, zoals ondermijning, alcoholwet en jeugdoverlast. Hierdoor ontstaat er een taakvolwassen team die zichtbaar, wijkgericht en vanuit een goede informatiepositie aan handhavingszaken werkt. We zorgen dat de boa's gericht handhaven. Dit doen we door meer informatie en data gericht te werken en ze in te zetten op de meest belangrijke onderwerpen.	We investeren in opleiding en training om het team toezicht en handhaving te versterken. Met specifieke focus op taakvelden zoals ondermijning, de alcoholwet en jeugdoverlast. Dit resulteert in een taakvolwassen, wijkgerichte en goed geïnformeerde organisatie die effectief handhaaft. De boa's worden daarbij gerichter ingezet, met behulp van data en relevante informatie, zodat zij zich kunnen concentreren op de meest urgente kwesties. De formatie van boa's is nu optimaal, met een betere vertegenwoordiging in de wijken, wat de informatiepositie verder versterkt. Daarnaast is het team uitgebreid met straatcoaches, zodat we gerichter kunnen inzetten op de problematiek rondom jeugd en effectief kunnen inspelen op de specifieke behoeften en uitdagingen in de wijken.
We willen dat buurtbewoners beter voor zichzelf opkomen. We moedigen initiatieven die bijdragen aan veiligheid en ondersteunen deze. We zetten campagnes in om de zichtbaarheid van veiligheidspartners (straatcoaches en wijkagenten) en de meldingsbereidheid van inwoners te vergroten.	In april zijn er twee straatcoaches in dienst gekomen van de Werkorganisatie Druten en Wijchen. Samen met wijkagenten en Boa's gaan zij op pad om meldingsbereidheid te vergroten. De campagne 'Meld Misdaad Anoniem' is in het eerste kwartaal van 2025 opgestart. Op 2 april is de actiedag tegen digitale criminaliteit geweest. De politie heeft samen met partners waaronder de gemeente, mkb'ers, jongeren, ouderen en nieuwkomers geholpen om weerbaarder te worden tegen digitale criminaliteit. We blijven ieder jaar uitvoering geven aan de Week van de Veiligheid om aandacht te vragen voor het thema dat centraal staat. Ook hebben we jaarlijks een bijeenkomst met buurtbemiddeling, om met partners te bekijken waar en hoe de buurtveiligheid vergroot kan worden.
We zetten in op een integrale en gebiedsgerichte aanpak van overlast. Zo verbeteren we de samenwerking tussen veiligheidspartners en collega's. Waar nodig zetten we (bestuursrechtelijke) maatregelen in.	Steeds vaker zet de gemeente bestuursrechtelijke maatregelen in om overlast te stoppen. Denk hierbij een buurtoverlast of jongerenoverlast. De gemeente is gebiedsgericht project aan het opstarten in een aantal wijken in Wijchen. We nemen deel aan het Regieteam waarbij casuïstiek besproken wordt. Samen met partners werken we aan het aanpakken van overlast.

1.b	***Stevige aanpak van criminaliteit*** *Samen staan we sterk tegen criminaliteit. Samen met ondernemers en inwoners werken we aan onze veiligheid en gaan we strafbare activiteiten door bedrijven tegen.*

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zetten, samen met het Ondermijningsteam Tweestromenland, in op een integrale aanpak	Net zoals in 2024 hebben we ook in 2025 bewustwordingssessies georganiseerd voor

om strafbare activiteiten tegen te gaan. In 2025 gaat onze aandacht uit naar ondermijnende criminaliteit, zoals drugscriminaliteit en vastgoedfraude. Dit doen we door informatie gestuurd te werken. Ook gaan we meer aandacht vestigen op de leefbaarheid en veiligheid in het buitengebied. Dit doen we door in te zetten op controles in het buitengebied (zoals de groene nacht) en in contact te gaan met ondernemers en inwoners in het buitengebied. Verder zetten we in op een weerbare werkorganisatie door bewustwordingssessies te organiseren voor collega's op het gebied van ondermijning. Dit is naar aanleiding van de weerbaarheidsscan die in 2023 is uitgevoerd.	collega's om de weerbaarheid van de organisatie te vergroten. Door interventies op het gebied van preventie blijven we ons inzetten voor een weerbare samenleving. Zo zijn meerdere campagnes gevoerd om ondermijningssignalen te herkennen en de meldingsbereidheid te vergroten. We voeren doorlopend (integrale) controles uit bij signalen van ondermijning en/of mensenhandel. In 2025 gaan we aan de slag met het thema automotive. In het kader van proces schoon, heel en veilig buitengebied zijn nieuwe samenwerkingsafspraken gemaakt en acties opgesteld. In de tweede helft van 2025 en in 2026 wordt uitvoering gegeven aan deze acties. Ook zijn er boerenlunches georganiseerd om zo in contact te komen met de agrariërs in het buitengebied.
In de aanpak tegen strafbare activiteiten door bedrijven zetten we de wettelijke maatregelen die het bestuur heeft in, waaronder het Bibob-beleid. Het Bibob-beleid wordt eind 2024 begin 2025 regionaal geactualiseerd.	In de aanpak tegen strafbare activiteiten door bedrijven zetten we de wettelijke maatregelen die het bestuur heeft in, waaronder het Bibob-beleid. Het Bibob-beleid wordt begin 2025 regionaal geactualiseerd. Deze actualisatie richt zich op het verbeteren van de uitvoeringspraktijk, het vergroten van de bewustwording bij vergunningverleners en het versterken van de integrale samenwerking binnen de regio. De verwachting is dat dit leidt tot een effectievere inzet van de beschikbare capaciteit en een stevigere bestuurlijke positie bij het weren van onbetrouwbare partijen. Tegelijkertijd vraagt een goede toepassing van het Bibob-beleid om voldoende deskundigheid en structurele personele inzet. Bij de actualisatie van het beleid wordt daarom ook gekeken naar benodigde inzet en bijbehorende middelen, zodat de ambities realistisch en uitvoerbaar blijven. We zijn gestart met het actualiseren van Bibob-informatie op de gemeentelijke websites. Inwoners en ondernemers worden daardoor beter geïnformeerd over het proces, de reikwijdte en wat er van hen verwacht wordt. Dit draagt bij aan transparantie en bewustwording.
We nemen deel aan de regionale werkgroep cybercrime. We communiceren actief over cyberdreigingen en digitale veiligheid. We maken inwoners en ondernemers bewust van de gevaren, bijvoorbeeld middels Hackshield. Dit is een online game voor jongeren die hen leert om hun omgeving cyberweerbaar te maken.	We zijn in 2025 voorzitter van de regionale werkgroep digitale veiligheid. Er is een gezamenlijk projectenplan opgesteld. Hierin staan concrete projecten om de digitale weerbaarheid van inwoners te vergroten. En bewustwording te creëren in de samenleving en bij het bestuur. Dit plan wordt in 2025 en 2026 verder uitgerold.

1.c	***Crisisbeheersing op lange termijn*** *Om te voldoen aan onze wettelijke plicht en om goede keuzes en prioritering te kunnen maken in waar en hoe we handhaven, werken we aan een nieuw VTH beleidskader en VTH uitvoeringsprogramma.*	
In 2024 doen we (begroting)		**Verantwoording**
In 2025 wordt het nieuw VTH beleid over Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving vastgesteld en uitgevoerd. Naast het VTH beleid maken we ook een uitvoeringsprogramma. Daarin laten we zien hoe we de beschikbare uren inzetten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.		Beleid wordt opgesteld en tegelijk wordt het VTH-proces ingericht. Om tot een goed proces te komen is periodiek risicoanalyse nodig. Budget hiervoor is aangevraagd.

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.240	3.221	19
1.2	Openbare orde en veiligheid	150	147	3
	Resultaat	**3.391**	**3.368**	**23**

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
1.1	Afrekening bijdrage VRGZ opgenomen conform jaarstukken VRGZ.	0	19
	Overig	0	4
	TOTAAL	**0**	**23**
		23	

3.2 Programma 2 Verkeer en Vervoer

Speerpunten:

2.a	***Ruimte voor fietsers en voetgangers*** *Langzaam vervoer past bij uitstek goed bij de grootte en het dorpse karakter van Wijchen. Het is ook nog eens gezond en milieuvriendelijk. Daarom willen we fietsen en wandelen aantrekkelijker maken.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We geven meer ruimte aan voetgangers en fietsers. Dit nemen we mee in de projecten en ons advies.	Dit is onderdeel van onze werkwijze geworden.
We zorgen er steeds voor dat de openbare ruimte toegankelijk is voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers.	Dit pakken we op als reguliere advisering. Dit wordt aangevuld met gesprekken met de BTB vereniging van Wijchen.
We spannen ons in voor een fietsroute langs Niftrik naar Oss en het fietspad dat vrij ligt langs de Ravensteinseweg. Het onderzoek naar de fietsroute is afgerond in 2023. Verdere uitwerking is gedaan in 2024. We pakken de fietsroute in 2025 in gedeeltes aan.	Het plan ligt klaar. Vanwege de vertraging bij de MIRT-A50, en de koppeling aan de nieuw te maken fietsbrug, ligt het plan momenteel stil. Er wordt bij provincies en rijk gezocht naar budget voor de realisatie.
Het verder uitwerken van de fietsverbinding Batenburg – Niftrik is in 2024 gebeurd. Wegens personele onderbezetting bij het Waterschap Rivierenland gaan projecten rondom de dijk langzamer dan gehoopt. We streven er naar om in 2026 te starten met het aanleggen van de fietsverbinding.	Vanwege gebrek aan animo bij de grondaankoop is het momenteel niet mogelijk het fietspad te realiseren. We proberen het opnieuw met een nieuwe benadering van de grondeigenaren. Dit wordt later dit jaar teruggekoppeld.
We willen de route Leemweg – Acaciastraat – Lindenstraat omvormen tot fietsstraat. Hierdoor ontstaat er voor fietsers een duidelijk, herkenbaar en veilige fietsroute vanuit Alverna naar het centrum van Wijchen. In 2025 ronden we het vervolgonderzoek af en vragen we het krediet aan voor realisatie. We starten daarna de projectvoorbereiding voor de realisatie op.	Zie informatienota Z/25/291363. Het aanleggen van een fietsstraat tussen Alverna en TKWM vanaf de Graafseweg via de Leemweg, Acasiastraat en Lindenstraat naar de Meester van Coothlaan. Bij goedkeuring van het budget kan het project in 2026 uitgevoerd worden.
De in het rapport 'onderzoek hoogwaardige fietsroute Alverna – TKWM' genoemde adviezen voor route 2 Valendrieseweg en route 3 Oosterweg zijn in 2024 nader onderzocht. In 2025 vragen we budget aan voor de realisatie en voeren we de aanbevelingen uit.	Zie informatienota Z/25/291363. Het aanpakken van diverse kleine knelpunten op de fietsroutes via de Valendrieseweg en de Oosterweg. Bij goedkeuring budget kunnen de aanbevelingen in 2025 uitgevoerd worden.

2.b	***Gastvrij voor de auto*** *Wijchen is goed bereikbaar met de auto en heeft gratis parkeermogelijkheden. Dat willen we behouden, terwijl we proberen het autogebruik terug te dringen.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zorgen ervoor dat het centrum goed bereikbaar is met voldoende gratis parkeerplekken. Dit nemen we mee in de planvorming van TKWM. Het centrum van Wijchen krijgt in 2025 een dynamisch parkeerverwijssysteem.	Het uitvoeren van het dynamisch parkeerverwijssysteem loopt en zal naar verwachting in juni operationeel zijn.
Bij nieuwbouwprojecten onderzoeken we of we anders om kunnen gaan met parkeren. Hiervoor zijn de 'Parkeervisie Wijchen' en 'Beleidsregels Parkeernormen Wijchen' vastgesteld in 2024.	Afgerond.
We zetten ons in voor voldoende openbare laadpalen voor elektrische auto's. We laten ons adviseren over locaties en plaatsen actief laadpalen.	Dit is onderdeel geworden van onze reguliere advisering.
We blijven ons inzetten voor het verbeteren van	Ambtelijk en bestuurlijk zijn we aangehaakt bij

verkeersknelpunten zoals knooppunt Bankhoef. Dit heeft doorlopend onze aandacht. We leveren actief inbreng bij de MIRT-A50, maar ook bij de N845 en de A326.	de A50 en andere regionale projecten. De A50 is momenteel nog gepauzeerd.
We vinden het belangrijk dat bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen Oost goed bereikbaar zijn.	De Edison- en Einsteinstraat worden dit jaar aangepakt. De aansluitingen op het Palkerplein en de Schoenaker worden samen met de Provincie en gemeente Nijmegen onderzocht.

2.c	***Goed bereikbaar met openbaar vervoer*** *Ook met trein en bus is Wijchen goed te bereiken.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Elk kwartier een trein richting Den Bosch blijven we op de regionale en landelijke agenda zetten.	Ambtelijk en bestuurlijk wordt hier aandacht voor gevraagd.

2.d	***Veilig verkeer en minder overlast*** *Iedereen moet veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Of je nu naar school gaat, op weg naar je werk bent, of een ommetje maakt. Overlast door geluid, stank en trillingen pakken we aan.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Gevaarlijke verkeerssituaties en plekken met veel geluidsoverlast onderzoeken we en pakken we aan.	Dit is onderdeel geworden van onze reguliere advisering.
We zetten ons in voor een variant van de A50 met de minste overlast voor omwonenden.	Ambtelijk en bestuurlijk zijn we aangehaakt bij de A50 en andere regionale projecten. Dit is aangekaart bij de keuze bij de verschillende varianten. Er is ook een zienswijze ingediend.
We geven extra aandacht aan verkeersveiligheid rond scholen en sportclubs. Dit heeft steeds onze aandacht en sluit aan op maatregel 28 MUP.	Dit pakken we op met de reguliere advisering.
In 2025 komen we met oplossingsrichtingen ter verbetering van de verkeerssituatie op en rondom het kruispunt Schoenaker – Randweg Noord.	Het onderzoek wordt na de zomer opgestart.

2.e	***Verkeersveiligheid*** *Wijchen is in 2030 nog meer verkeersveilig, zowel objectief (het aantal geregistreerde ongevallen) als subjectief (de beleving van inwoners en bezoekers). Hiervoor is structurele aandacht nodig door middel van preventie, educatie en evaluatie van ongevallen. Waarbij we extra aandacht besteden aan de kwetsbare deelnemers in het verkeer.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Snelheid buiten bebouwde kom (MUP-5). De komende jaren passen we de snelheid van wegen buiten de bebouwde kom aan naar de snelheidsregels in het wegencategoriseringsplan. Maatregelen bestaan uit onder andere het toepassen van bebording of het realiseren van maatregelen die de snelheid remmen (verkeersdrempels en/of verkeersplateaus) in het buitengebied.	Dit pakken we op met de reguliere advisering. Dit wordt altijd gecombineerd met beheer.
Onderhoud N845 (*). De provincie voert het normale onderhoud uit op de N845. Op verzoek van gemeente Wijchen wordt een rotonde aangelegd bij de Van Cittersweg, ter verbetering van het kruispunt.	De N845 is onderhouden en de rotonde bij de Van Cittersweg is aangepakt.
Regionale afstemming verkeersveiligheid (MUP-27). We blijven de komende jaren met de regio afstemmen hoe we samen ongelukken kunnen voorkomen.	We blijven met de regio afstemmen om de verkeersveiligheid te vergroten om mogelijk ongelukken te kunnen voorkomen.

2.f	***Leefbaarheid in de kernen*** *We zetten binnen Wijchen in op de fietser en voetganger, waarbij we ervoor zorgen dat voorzieningen goed met de auto bereikbaar blijven. In (nieuwe) woonwijken maken we meer ruimte voor fietsers, voetgangers, openbaar groen en verblijfsruimte. Hierdoor rijden er minder auto's op straat.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Aanpak grijze wegen (MUP-4a): Grijze wegen zijn wegen waarbij de inrichting niet aansluit bij het gebruik van de weg. Uit MUP maatregel 3 (de wegcategorisering) wordt bekend welke 'grijze wegen' er binnen de gemeente zijn. Hierna kan een reële inschatting worden gemaakt van de investeringskosten die nodig zijn en wat we als eerste gaan oppakken. We willen dit zoveel mogelijk tegelijk met het normale onderhoud doen.	Het onderzoek naar de wegcategorisering is afgerond. Deze wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

2.g	***Bereikbaarheid tussen kernen*** *We willen dat de kernen voor iedereen bereikbaar zijn. Elke deelnemer aan het verkeer moet goed tussen de kernen kunnen reizen. Hierbij willen we betere fietsverbindingen, maar ook dat Wijchen goed bereikbaar blijft voor de auto.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Upgrade fiets- en wandelnetwerk (9a). Er is een werkbudget van € 25.000 per jaar voor kleine aanpassingen. Hiermee investeren we in de verbetering van het fiets- en wandelnetwerk dat niet past bij het normale onderhoud.	Dit pakken we op met de reguliere advisering.
Fietspad Ravensteinseweg (11b). We gaan een fietspad langs de Ravensteinseweg aanleggen tussen de Drutenseweg en de Maasbandijk.	De realisatie is gestart, de verwachting is dat het voor de zomervakantie van 2025 is gerealiseerd.

2.h	***Verbonden met de regio*** *In 2030 worden het openbaar vervoer en de fiets, eerder dan de auto, gekozen voor reizen van en naar de belangrijkste bestemmingen in de regio's in de buurt. Hierbij zetten we in op onder andere fiets- en OV-verbindingen, voldoende en veilige fietsenstallingen bij overstappunten en toegankelijke OV-haltes. Inwoners zijn hierdoor minder afhankelijk van de auto.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Fietsverbinding Druten – Wijchen (10). In 2024 is een eerste onderzoek gedaan, met de herijking van het fietsnetwerk van Druten en Wijchen. In 2025 werken we de fietsroute Druten-Wijchen verder uit.	Het onderzoek naar de herijking van het fietsnetwerk is afgerond. Het onderzoek voor de fietsverbinding Druten - Wijchen wordt na de zomer opgestart. Zowel gemeente Druten als Wijchen hebben hiervoor budget gereserveerd.

2.i	***Duurzaam verplaatsen*** *In 2030 is voor iedereen (inwoners, bezoekers, werknemers etc.) een duurzaam vervoersmiddel beschikbaar. Hierdoor kan men zich betrouwbaar en comfortabel binnen en buiten Wijchen verplaatsen. Met als doel, het aandeel duurzame verplaatsingen (lopen, (e)fietsen, speed pedelecs, openbaar vervoer, elektrische auto en nieuwe vormen van e-mobility) dat binnen de eigen gemeente duurzaam plaatsvindt, te verhogen.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Monitoring duurzame mobiliteit (20b). De Strategie Elektrisch Rijden is op 24 juni 2021 vastgesteld. Hierin is een gewenst resultaat opgenomen voor het aantal laadpalen in 2025. We spannen ons in om ervoor te zorgen dat er in 2025 in totaal 126 laadpalen zijn gerealiseerd (Dit is op basis van prognoses uit 2021).	We gaan dit jaar de Strategie Elektrisch Rijden actualiseren. Voor wat betreft de prognose uit 2021; Er zijn op dit moment (per 1-5-2025) 68 openbare laadpalen gerealiseerd in Wijchen. Daarnaast zijn er 53 laadpalen gepland. Deze hebben de procedure doorlopen, maar zijn nog niet geplaatst.
Werkgeversaanpak bedrijventerreinen (24). We zijn steeds in gesprek met bedrijventerreinen over de mogelijkheden en informeren ze over successen binnen en buiten gemeente Wijchen. Voor de uitvoering van de maatregelen moet	Dit pakken we op met de reguliere advisering.

per bedrijf gekeken worden wat de oplossing is. Het bedrijf betaalt zelf de kosten voor de maatregel.	

Financieel:

(Bedragen x € 1.000)

TV	Taakveld	Begroot	JEV	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	3.449	3.446	2
2.2	Parkeren	540	540	0
2.5	Openbaar vervoer	33	34	-1
	Resultaat	**4.022**	**4.020**	**1**

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
2.1	Er is een nieuw beheersysteem in gebruik genomen, hierdoor zijn de kosten voor inspecties en het verwerken daarvan hoger.	-4	0
2.1	Kosten wijkbeheer zijn hoger dan begroot, omdat er incidenteel meer uitgaven zijn geweest voor vuurwerkschades.	0	-3
2.1	Minder kosten verwerking afval container Werf, in lijn met voorgaande jaren.	7	0
	Overig	0	1
		3	**-2**
	Totaal	**1**	

3.3 Programma 3 Economie

Speerpunten:

3.a	***Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers*** *Ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de uit te voeren plannen. Denk aan inflatie, de dreiging van een loon-prijs spiraal en een mogelijke recessie. Het kan zijn dat we dan extra acties moeten uitvoeren.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Vitalisering bedrijventerrein Wijchen-Oost. In 2025 gaan we aan de slag met het vergroenen van het bedrijventerrein (Klimaatadaptief). Daarnaast participeren we in het Techniekloket Wijchen.	Het op kansrijke plekken vergroenen van het terrein is bijna klaar voor realisatie. De uitvraag voor het maken van een geactualiseerd omgevingsplan wordt voorbereid.
Ondersteunen duurzaamheids- en circulaire initiatieven met ondernemers. Ondersteunen lokale initiatieven in de ruil- en deeleconomie, mede door de Stimuleringslening Verduurzaming Zakelijk en het Energieloket Zakelijk. We zijn in 2024 begonnen met de mogelijkheden te onderzoeken om energy-hubs te realiseren. Dit doen we in samenwerking met ondernemers, bedrijvenverenigingen en een expertiseteam. We zetten dit voort in 2025.	Er zijn bij diverse bedrijven op Bijsterhuizen en Wijchen Oost inventarisaties gedaan van huidig en toekomstig stroomverbruik. Op basis daarvan zijn knelpunten in beeld gebracht. In 2025 doen we verdiepend onderzoek om tot oplossingen te komen.
Participatietrajecten met ondernemers bij nieuwe ontwikkelingen, zoals bij de ontwikkeling van bedrijventerrein Wijchen-Oost.	Ondernemers zijn betrokken bij het vergroenen van Wijchen oost. Daarnaast groeit het aantal bedrijven dat betrokken is bij de techniekdag.

3.b	***Vitale winkelcentra*** *Sinds 2023 hebben we in het centrum van Wijchen een accountplan, dat opgesteld is met de vereniging van pandeigenaren en het Centrummanagement. Dit gezamenlijke uitvoeringsplan heeft de centrumvisie als onderlegger en heeft tot doel het Wijchense winkelcentrum verder te versterken.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
In samenwerking met ondernemers en het CMW (Centrummanagement Wijchen) voeren we de Detailhandelsstructuurvisie uit.	Er is in april een congres georganiseerd, samen met het CMW en de vereniging van Pandeigenaren.
We voeren de aanbevelingen uit het onderzoek over de toekomst van de warenmarkt uit. (bijv. een zomeropstelling i.v.m. de terrassen, aanwezigheidsregistratie).	Eind 2024 is er een evaluatie geweest onder de marktkooplieden en de horecaondernemers. In 2025 wordt gekeken naar de mogelijkheden van een andere opstelling van de markt.
We stellen een horecavisie op, in samenwerking met KHN Afdeling Wijchen, horeca ondernemers en CMW. We streven ernaar om deze eind 2024 voor te leggen aan de gemeenteraad. In 2025 gaan we aan de slag met de aanbevelingen die voortkomen uit de visie. Met "Wijchen=Samen" versterken we elkaar, de aantrekkelijkheid en branding van Wijchen. Dit is een belangrijke aanbeveling uit de detailhandelsstructuurvisie.	De visie wordt in q3 2025 ter vaststelling voorgelegd aan het college.
We helpen mee om het centrum van Wijchen bruisender te maken door het CMW 3 jaar financieel te ondersteunen (t/m 2025). Er wordt jaarlijks een accountplan gemaakt in afstemming met de gemeente om de aantrekkelijkheid van het centrum te optimaliseren. Er wordt geïnvesteerd in professionalisering van de werkgroepen en uitbreiding van activiteiten en evenementen.	Begin dit jaar is de actielijst voor 2025 afgestemd tussen CMW en gemeente. Afgesproken acties zijn ingezet en worden dit jaar afgerond.

3.c	***Economische en toeristische visie*** *We willen een levendige, vernieuwende en duurzame economie. Dit bereiken we door samen te investeren in een goed ondernemers- en vestigingsklimaat. Door samen te werken en duurzaam te ondernemen, kunnen ondernemers, inwoners en bezoekers van gemeente Wijchen prettig ondernemen, werken, wonen en recreëren. Deze ambitie willen we waarmaken aan de hand van de volgende vier strategielijnen: vernieuwing, aantrekkingskracht, samenwerking en duurzaamheid.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We werken samen met ondernemers om leegstand in het centrum en op bedrijventerreinen tegen te gaan. Hiervoor overleggen we met pandeigenaren van centrum Wijchen en beleggers op bedrijventerrein Wijchen-Oost.	Samen met CMW en de verenigde pandeigenaren is er een conferentie georganiseerd met als thema; Toekomst Centrum Wijchen Sandra)
We ronden de onderzoeken naar de mogelijkheden tot uitbreiding van de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen af. Voor Breekwagen is het aan de initiatiefnemer of uitbreiding doorgezet wordt. Het proces om tot uitbreiding van Bijsterhuizen te komen is gepauzeerd omdat onderzocht wordt of verplaatsing van Wijchense bedrijven naar deze uitbreidingslocatie mogelijk is.	Voor de uitbreiding van Bijsterhuizen is een ontwerp omgevingsplan in voorbereiding.
We hebben een actieve rol in het toekomstbestendig houden van de winkelgebieden in onze gemeente.	Wijchen=promotie heeft trainingen georganiseerd en een verdere uitrol van het spaarsysteem verzorgd.
We dragen bij aan projecten om het bedrijfsleven op bedrijventerrein Wijchen Oost, de onderwijsinstellingen en Maaswaalcollege met elkaar te verbinden. Denk hierbij aan het initiatief SPARK! en de start van het Techniekloka al Wijchen. In samenwerking met StartUp bouwen we de hulp voor startende ondernemers en zzp'rs in 2025 verder uit. We voeren het aantal workshops op, wat ondernemers helpt om succesvol te zijn in hun onderneming. Startende ondernemers kunnen zich aanmelden voor netwerkevenementen en sparringsessies met ervaren ondernemers en team EZ. Daar waar het kan zoeken we de publiciteit op zodat we meer naamsbekendheid genereren bij de doelgroep.	Dit is een continue proces. Alle beschreven acties zijn lopende.
We moedigen het gebruik van recreatievoorzieningen aan en spreiden de recreatie. Denk daarbij aan het recreatief wandelroutenetwerk en het promoten van het netwerk online.	Het wandelroutenetwerk is 17 maart 2025 officieel geopend. De online routeplanner is beschikbaar.
Het recreatieve verkeersnetwerk versterken we door in 2027 een vrij liggend fietspad langs de Maas tussen Batenburg en Appeltern aan te leggen.	In voorbereiding. Afstemming vindt plaats met West Maas en Waal, Natuurmonumenten en Waterschap.

3.d	***Energietransitie elektrische laadinfrastructuur*** *Dit gaat over elektrificatie wagenparken (GO RAL).*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Er loopt een proef met het opstellen van een plankaart voor bedrijventerreinen. Gezien de perikelen wat betreft de stroomleverantie, verwachten we niet dat wij in 2025 een plankaart voor bedrijventerreinen kunnen gaan opstellen. Dit schuift door naar 2026.	We zijn gestart met het updaten van onze laadvisie. De nieuwe versie gaat zich (o.a.) meer focussen op (on)mogelijkheden voor het elektrificeren van het wagenpark van bedrijven en de logistiek

3.e Human capital agenda	
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
De uitvoering van de Human Capital Agenda wordt in 2025 bij de Economic Board belegd door de GMR. In 2024 is er een Techniekdag georganiseerd i.s.m. het bedrijfsleven en gefinancierd door de provincie Gelderland. Het is de ambitie om dit in 2025 voort te zetten. Daarnaast is eind 2024 het Junior Techniekklokaal op Wijchen Oost geopend. De betrokkenheid zetten we in 2025 voort.	De Economic Board heeft de uitvoering van de Human Capital Agenda voortvarend ter hand genomen. Er is commitment met het onderwijs bedrijfsleven dat de techniekdag een vervolg krijgt in 2025, zonder financiële bijdrage van de gemeente. Het techniekklokaal is een succes wat onder andere blijkt uit toenemende reserveringen.

Financieel:

				(Bedragen x € 1.000)
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
3.1	Economische ontwikkeling	549	549	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-479	-483	3
3.4	Economische promotie	285	287	-2
	Resultaat	**355**	**353**	**2**

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
	Geen significante afwijkingen binnen dit programma verwacht.		
	Overig	0	2
	Totaal	**2**	

3.4 Programma 4 Onderwijs

Speerpunten:

4.a	***Fijn opgroeien met goed onderwijs*** *Kinderen en jongeren verdienen het om les te krijgen in goede en fijne schoolgebouwen. Vanuit onze gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting investeren we blijvend in onze schoolgebouwen. Bij die schoolgebouwen worden ruime speelplaatsen gerealiseerd, want we geven onze jeugd graag alle ruimte om te leren en te spelen.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We actualiseren de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en herijken het Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs. Beide documenten vormen de basis voor onze keuzes op het gebied van onderwijshuisvesting.	Het integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs wordt op dit moment geactualiseerd. De verwachting is dat het IHP in het najaar 2025 wordt vastgesteld. Actualisering van de Verordening vindt in 2026 plaats. De verwachting is dat er dan nieuwe wetgeving is vastgesteld op het gebied van onderwijshuisvesting, waarop de verordening aansluit.
We zijn een voorstander van het behoud van scholen in de kleine kernen. We moedigen dit ook aan bij onze belangrijkste onderwijspartner Kans en Kleur.	De ambitie om scholen in de kleinen kernen zoveel mogelijk te behouden is nog altijd actueel. Daarvoor is het voor het schoolbestuur van belang dat de kleine scholentoeslag door het Rijk wordt gehandhaafd.
We realiseren nieuwe scholen binnen het project Hart van Zuid en in de nieuwe wijk Groene Geest. We gaan door op de ingeslagen weg van nieuwbouw van MFA Westwijzer.	Nieuwbouw van de scholen in Hart van Zuid en Wijchen West wordt meegenomen in het IHP, waarin de kaders voor onderwijshuisvesting worden vastgesteld. De realisatie van MFA Westwijzer loopt volgens planning. Ingebruikname is medio 2026 voorzien.

4.b	***Onderwijs ondersteuning voor iedereen*** *Ongeacht de stand van de economie is er altijd een groep jongeren die moeite heeft om aan het werk te komen en aan het werk te blijven. Op 1 augustus 2025 treedt de nieuwe Wet van school naar duurzaam werk in werking. De wet beoogt om voor deze groep jongeren een vloeiende overgang te creëren van school naar werk. Het gaat om jongeren uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, jongeren met een MBO-opleiding op niveau 1 en 2 en vroegtijdig schoolverlaters. Naast deze nieuwe wet continueren we bestaande maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten en langdurig thuiszitten te voorkomen. Dat doen onder meer onze leerplichtambtenaren samen met de scholen, leerlingen, ouders en schoolmaatschappelijk werk.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Het voortgezet onderwijs blijft samen met de gemeente betrokken bij het regionale programma 'Aanpak ziekteverzuim VO'. Evaluatie van deze aanpak in 2025, inclusief regionale besluitvorming over periode na 2025.	De evaluatie is inmiddels uitgevoerd. Er wordt nu gewerkt aan een plan voor de komende jaren om deze aanpak te borgen.
Regionaal werken we samen voor een betere instroom en doorstroom van leerlingen, aan de versterking van de zorgteams in het VO en MBO en aan een sluitend aanbod van tijdelijke opvangvoorzieningen.	We zijn met het Maaswaal College in gesprek over het continueren van de tijdelijke opvangvoorziening op hun school. In het MBO wordt de toekomstige vorm van de tijdelijke opvangvoorziening onderzocht in relatie tot het regionaal programma Jongeren naar school of werk.
De inzet van leerplichtambtenaren is gericht op terugkeer naar school. Er is voldoende aanbod van schoolmaatschappelijk werk in het primair en voortgezet onderwijs.	De leerplichtambtenaren behandelen cases om te zorgen dat kinderen en jongeren weer gaan deelnemen aan het onderwijsproces.
Een nieuw regionaal programma in het kader van de Wet van school naar duurzaam werk. We verkennen de mogelijkheden van een lokale aanpak en geharmoniseerde werkwijzen samen met Druten.	Aan het nieuwe regionaal programma wordt nu gewerkt.

4.c	***Een aanbod voor alle peuters*** *Het aanbod voordat kinderen naar school gaan, draagt bij aan de brede ontwikkeling van het jonge kind. We zien graag dat peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. Voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst, is er een gesubsidieerd aanbod. Peuters met (een risico op) een taalachterstand krijgen een extra aanbod voorschoolse educatie om hun kansen op een succesvolle en geschikte schoolcarrière te vergroten.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We subsidiëren De eerste stap voor een aanbod peuteropvang. Hierdoor kunnen ook peuters van ouders die geen recht hebben op KOT voor 2 dagdelen in de week naar de peuteropvang (vroeger peuterspeelzaal genoemd).	Subsidie is verstrekt. De eerste stap heeft voldoende aanbod voor peuters.
We voeren het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) uit in de beleidsperiode 2023-2026. Hiervoor hebben we een uitvoeringsagenda vanuit het vastgestelde OAB. Dit doen we samen met de educatieve partners in de VVE-werkgroep, die onderdeel is van de Lokaal Educatieve Agenda. In deze beleidsperiode zetten we extra in op het verbeteren van de educatieve kwaliteit. Daarbij gaan we ook samenwerken met kinderdagverblijven en de bibliotheek. Interventies zijn in 2025 onder meer boekstart en voorleesexpress.	In uitvoering volgens voornemens.

4.d	***Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen*** *Wie beschikt over voldoende basisvaardigheden zoals kunnen lezen, schrijven, rekenen en met een computer werken, staat sterker en gezonder in het leven. Daarom willen we laaggeletterden bereiken en hun basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden verhogen. Dit doen we zowel lokaal als samen met onze partners in de regio.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Samen met onze partners, de Bibliotheek Wijchen, MeerVoormekaar, ROC Nijmegen en Stichting Lezen en Schrijven, werken we aan het DigiTaalhuis Wijchen. We gaan uitvoering geven aan de afspraken die we in 2024 gezamenlijk hebben vastgelegd in het convenant. Voor het coördineren van de activiteiten en begeleiding van de medewerkers van de betrokken organisaties, wordt een DigiTaalhuiscoördinator aangesteld. Gezamenlijk werken we aan meerjarenbeleid. In 2025 gaan we een audit aan voor certificering van het DigiTaalhuis Wijchen.	Door het aanstellen van een DigiTaalhuiscoördinator wordt gewerkt aan de certificering van het DigiTaalhuis Wijchen in 2025.

Financieel:

				(Bedragen x € 1.000)
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
4.1	Openbaar basisonderwijs	223	6	216
4.2	Onderwijshuisvesting	2.032	2.032	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.137	1.053	84
	Resultaat	**3.391**	**3.091**	**300**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
4.1	SISA NPO (D14): We ramen hier het resterende NPO-budget 2025 (interventie 5). Op dit taakveld levert dat een nadeel op. Gemeentebreed is dit budgetneutraal in voorliggende rapportage verwerkt. Zie ook taakveld 4.1 onderdeel passend onderwijs.	0	-50
4.1	SISA regeling D14 NPO (Nationaal Programma Onderwijs): de uitgavekant van deze budgetten zijn op meerdere taakvelden (4.1, 6,1, en 6.2) begroot. Op dit taakveld verantwoorden we de volledige inkomstenkant, wat lager uitvalt omdat we wat uitvoering doorschuiven naar 2025. Gemeentebreed is dit budgetneutraal in voorliggende rapportage verwerkt.	0	266
4.3	Ontwerpbegroting 2026-2029 en bijgestelde begroting 2025 GR DRAN.	0	7
4.3	Voordeel op peuterspeelzalen met name door verschuiving van regulier naar VE peuter dat bekostigd wordt met OAB SPUK gelden.	77	0
	Overig	0	-1
	Totaal	**77**	**223**
		300	

3.5 Programma 5 Sport, Cultuur en recreatie

Speerpunten:

5.a	***Samen actief en sportief*** *Sport is belangrijk voor lichaam en geest. We zijn daarom trots op ons actieve verenigingsleven met de vele vrijwilligers. Die blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om sporten en bewegen aan te moedigen. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen hier gebruik van kan maken, ongeacht leeftijd, inkomen, of een eventuele beperking.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
1. Lokaal sportakkoord. Naast de doelen uit het Lokaal sportakkoord kunnen initiatiefnemers aanvragen indienen die bekostigd kunnen worden uit het uitvoeringsbudget (dit budget is van de Wijchense gemeenschap, niet van de gemeente). In de kerngroep zitten mensen van lokale(sport)-verenigingen, maatschappelijke instellingen en de gemeente. Deze kerngroep beoordeelt deze aanvragen. In 2023 hebben we het lokaal sport akkoord herijkt en hebben we nieuwe afspraken gemaakt. Naast de aanvragen gaan we een andere werkwijze hanteren om de concrete doelen uit te voeren. Dit loopt door in 2025 en de jaren daarop.	Dit loopt nu door in het reguliere werkproces, geen nieuwe ontwikkelingen.
2. Buurtsportcoach/ verenigingsondersteuner. Sinds april 2024 zetten we een buurtsportcoach/ verenigingsondersteuner in die stimuleert dat sport- en beweegaanbod toegankelijker wordt voor alle leeftijden en de sportverenigingen hierin worden ondersteund. Dit zal onder de Brede Regeling Combinatiefuncties gaan vallen, dat weer deel uitmaakt van de brede SPUK. Hieronder valt het Lokaal Sportakkoord, Brede Regeling Combinatiefuncties en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Deze zetten we voor 3 jaar in. Daarna evalueren we dit en bekijken we of we het GALA verlengen.	Dit loopt nu door in het reguliere werkproces, geen nieuwe ontwikkelingen.
3. Speelruimtebeleid. We gaan het speelruimtebeleid opnieuw beoordelen. De uitvoering wordt gedaan door een extern bureau. Dit vindt in 2024 plaats. Dit zal eind 2024, begin 2025 aan de raad worden voorgelegd en hier geven we vervolgens uitvoering aan in 2025.	Dit heeft inmiddels plaats gevonden. In het tweede/ derde kwartaal 2025 zal het aan de raad worden voorgelegd. Na besluitvorming van de Raad geven we hier vervolgens uitvoering aan.
4. Voor kinderen ontwikkelen we een klim- en speelbos. Het onderzoek naar de ontwikkeling van een klim- en speelbos (opgenomen in het coalitieprogramma) nemen we mee bij de herijking van het speelruimtebeleid (zie punt 3 Speelruimtebeleid). We komen in 2024 met een locatiekeuze en ontwerp. Uitvoering zal in 2025 plaats gaan vinden.	Met een informatienota (30 januari 2025) is de raad geïnformeerd over het proces waar we nu in zitten en welke stappen er nog ondernomen moeten worden om tot een definitief ontwerp te komen met een definitieve kostenraming. Indien de Raad, bij de integrale afweging van de perspectiefnota, budget voor het speelbos beschikbaar stelt dan zal er een uitgewerkt ontwerp worden gemaakt. Uitvoering zal dan in 2026 plaats vinden.
5. Volgens het raadsbesluit van 20 juni 2024 gaan we een nieuw zwembad De Meerval bouwen. In 2025 leveren we een stappenplan ter vaststelling door de raad. We voeren de benodigde voorbereidende onderzoeken uit, vooral voor de meest wenselijke locatie van het zwembad.	Het locatie-onderzoek is in uitvoering. Afronding zomer 2025.

5.b	***Zuinig op onze kunst, cultuur en historie*** *In onze kunst en cultuur zien we onze lokale identiteit terug. Daar hechten we veel waarde aan. We vinden het ook belangrijk om aandacht te houden voor de rijke historie van Wijchen en al haar kernen. Daarom blijven we hierin investeren en houden we dit voor iedereen toegankelijk.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We beschermen onze cultuur en geschiedenis en steunen ideeën die de plaatselijke geschiedenis in beeld brengen: Ø We gaan door met het plan voor cultuur en geschiedenis. Ø De beleidsnota cultuurhistorie en de kerkenvisie nemen we mee in de omgevingsvisie. Ø We onderzoeken Erfgoed uit het Post ’65 tijdperk. Ø We lichten monumenteneigenaren actief voor en begeleiden hen met het verduurzamen van hun monument.	De kerkenvisie nemen we mee in het uitvoeringsprogramma van de omgevingsvisie. We komen met een subsidieregeling voor het verduurzamen van monumenten en lichten monumenteneigenaren actief voor.
De subsidieverordening Monumenten 2016 wordt herzien.	Dit wordt nog opgepakt.
We maken een plan waarmee we de cultuur, geschiedenis en groene longen in onze gemeente beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese Heuvels. De komende jaren verzamelen we informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie. Het RAAP-rapport 3040 en de cultuurhistorische inventarisatie (actualisatie) gemeente Wijchen zijn hierbij de basis. Dit doen we samen met het team Gebiedsontwikkeling	Het onderwerp Groene Longen is integraal met de beleidsvelden Cultuurhistorie en Gebiedsontwikkeling behandeling.
Wijchen herdenkt 80 jaar vrijheid. We vieren en herdenken 80 jaar vrijheid. We organiseren en ondersteunen activiteiten in dit kroonjaar.	Afgerond. We hebben activiteiten georganiseerd en ondersteund om extra aandacht te geven aan 80 jaar vrijheid.

5.c	***Wijchen als trekpleister*** *Naast kunst en cultuur heeft onze gemeente afwisselende landschappen met mooie hoogtepunten. Van de Bergharense berg tot de Berendonck. Wijchen is een mooie bestemming. Bovendien biedt toerisme kansen voor de lokale werkgelegenheid en economie.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Een uitkijkpunt over onze gemeente is een aantrekkelijke toevoeging. We bekijken waar dit een plek kan krijgen en als dit kan in combinatie met een klimbos. We komen in 2025 met een locatie keuze en ontwerp.	Nog niet gestart.

5.d	***Groene en gezonde wijken en dorpen*** *Groen om ons heen draagt bij aan onze gezondheid en ons geluk. In onze gemeente hebben we gevarieerde natuur met ruimte voor mens en dier en dat behouden we. Waar mogelijk versterken we het groen in de wijken die er al zijn. En we zorgen voor groen binnen nieuwbouwprojecten.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zijn terughoudend met het kappen van bomen vanwege overlast. Voor elke gekapte boom planten we er binnen onze gemeentegrenzen in principe twee terug. Uitwerking hiervan gebeurt in het op te stellen Groenbeleidsplan c.q. boombeheerplan. Daarmee wordt begin 2025 gestart.	De uitwerking hiervan is nog niet gestart. Op dit moment zijn we bezig met de eerste stappen te zetten voor een (Omgevings-)Programma waarin het beleidsveld Groen een plek zal krijgen. Dit Programma is de beoogde vervanger van een sectoraal/thematisch beleidsplan.

Als groen ergens verdwijnt, zorgen we dat het op een andere plek terugkomt. We kijken in de openbare ruimte waar we stenen kunnen vervangen voor groen.	Dit is doorlopend in uitvoering. Realisaties zijn in het najaar.
We ontwikkelen beleid om cultuurhistorische waarden en groene longen in onze gemeente te beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese heuvels. De komende jaren verzamelen we de informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie**.**	Het onderwerp Groene Longen is integraal met de beleidsvelden Cultuurhistorie en Gebiedsontwikkeling behandeling.

5.e Cultuur- en erfgoedparticipatie

We stimuleren cultuur- en erfgoedparticipatie. Het gaat om de mogelijkheid om deel te nemen aan culturele activiteiten enerzijds en om cultuur en erfgoed te beleven en te ervaren anderzijds. Hierbij geven we extra aandacht aan jeugd en jongeren en ouderen. We trekken op met het sociaal domein om meer verbinding te leggen door aan te sluiten op het programma van het Gezond en Actief Leven Akkoord Wijchen.

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zorgen dat de basis van de culturele infrastructuur op orde is.	We hebben subsidies verstrekt aan de culturele organisaties in de basis culturele infrastructuur zodat zij in staat zijn hun activiteiten uit te voeren.
We hebben een nieuwe visie op het bibliotheekwerk in 2024 vastgesteld. We anticiperen op de zorgplicht voor de bibliotheek die we vanaf 2026 hebben op grond van de bibliotheekwet.	Het meerjarenplan dient nog te worden opgepakt en het is de bedoeling dat het in 2026 afkomt, liefst voordat de Wsob daadwerkelijk gaat worden gewijzigd en de zorgplicht echt van kracht gaat. Verwachting is 1 januari 2027.
We verbeteren de bestaande beperkte bibliotheekvoorziening in Bergharen en breiden deze vestiging voor Bergharen/Hernen/Leur/Batenburg uit naar een volwaardige bibliotheekvoorziening met de ontvangen Rijksmiddelen (SPUK) voor 'herstel en zorgplicht'.	De raad verleent een subsidie uit de ontvangen SPUK. De bibliotheek kan vervolgens aan de slag. Uiterlijk 1 juli 2026 dient het werk gereed te zijn.
We voeren het uitvoeringsprogramma 2024-2028 van de Cultuurnota uit. Concrete maatregelen in 2025 zijn o.a.: * Cultuurverbinder en Verenigingsondersteuner zijn actief. * Subsidieregeling voor verbinding cultuur en sociaal domein. * Subsidie voor 3 initiatieven klassieke muziekfestivals. * deelname aan Kunstbende (cultuurparticipatie jongeren) * deelname aan Max Vitaal (cultuurparticipatie ouderen).	In uitvoering: * de cultuurverbinder en verenigingsondersteuner zijn in april 2025 begonnen. * de subsidieregeling cultuurparticipatie in het sociaal domein is opengesteld. * We ondersteunen 3 klassieke muziekfestivals. * We nemen deel aan kunstbende en Max Vitaal.

5.f Ontspannen regio

In de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen (GMR) werken we met de gemeenten aan versterking voor een langere tijd voor de structuur van de culturele keten in de hele regio. Dat betekent dat de acties een blijvend effect moeten hebben op de keten van top- en middensegment, cultuureducatie, kunstvakonderwijs en amateurkunst in de regio.

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Provincie Gelderland heeft aan de GMR € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld om activiteiten uit te voeren in de periode 2022-2025. Wij stellen ambtenaren beschikbaar om de uitvoering te ondersteunen. Onder regie van de GMR worden de onderstaande acties uitgevoerd in 2025:	In uitvoering. Zie https://www.gmr.nl/projecten/sterke-culturele-infrastructuur/. Eind 2025 loopt de uitvoering af.
Meer onderwijs in cultuur en stimuleren dat er voldoende en goed geschoolde	In uitvoering (pilot Meester Gezel) Zie https://www.gmr.nl/projecten/meester-gezel-

kunstvakdocenten zijn.	leertraject/
Ondersteuning van verenigingen, stichtingen en vrijwilligers in de amateurkunst- en erfgoedsector. Hierbij aan te sluiten bij Meedoen is de Kunst en het Nationaal Akkoord Amateurkunst.	In Uitvoering. ER zijn 3 fieldlabs in de regio gestart en er wordt gewerkt aan een digitaal ondersteuningsplatform door Cultuur Oost.
Het Romeinse verleden en in het bijzonder de Romeinse Limes (UNESCO werelderfgoed) - in samenhang - meer zichtbaar en beleefbaar maken. Hiervoor is het Masterplan Romeins verleden in 2024 vastgesteld met uitvoeringsagenda, die vanaf 2025 wordt uitgevoerd.	In uitvoering. Een van de concrete acties is het voorbereiden van een Interreg subsidieaanvraag. Hieraan neemt Wijchen deel om het Romeins verleden in Wijchen zichtbaar te maken.
Voor de GMR zijn vanuit OCW eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor talentontwikkeling cultuur jongeren.	Uitgevoerd. Bestaande projecten in de regio zijn ondersteund.

5.g	***Meer biodiversiteit en natuur*** *Goed onderhoud is belangrijk. We willen dat het past bij de (in het ibor) vastgestelde beeldkwaliteit. Maar ook dat het bijdraagt aan de ontwikkeling van de biodiversiteit. Dan levert het een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Bij het onderhoud betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk. De gemeente heeft hier een voorbeeldrol.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Speerpunt 1. Overgang naar groenbeheer waarbij rekening wordt gehouden met dieren en planten in hun eigen omgeving: a. Invoeren beheerplan Spoorzone waarbij rekening wordt gehouden met de dieren en planten die daar al zijn; b. Opstellen plan om te zorgen voor ecologisch beheer; c. Een locatie inzaaien met een kruidenmengsel voor verschillende planten.	De onderdelen van dit speerpunt zijn op dit moment in voorbereiding.
Speerpunt 2. Biodiversiteit als integraal duurzaamheidsthema: a. Een scan maken voor de kansen voor natuur bij ruimtelijke ontwikkelingen.	Dit onderwerp komt in één van de volgende jaren aan bod.
Speerpunt 3. Natuurlijke bestrijding overlast gevende plant- en diersoorten: a. We pakken de eikenprocessierups (epr) in de stedelijke omgeving aan door ander maaibeleid en de ontwikkeling van natuurlijke vijanden aan te moedigen. We zoeken plekken waar we deze aanpak kunnen uitvoeren.	Dit is opgenomen in de werkwijze van het dagelijks beheer van de openbare ruimte.
Speerpunt 4. Versterken groenblauw raamwerk: a. Binnen de GMR samenwerken aan de ontwikkeling van het groenblauw raamwerk. Het groenblauw raamwerk is een verbinding en dooradering van stad en landschap met natuur en water. Hiervoor stellen we samen met de regiogemeenten het plan Groene Mantel rondom Nijmegen op. Aansluitend daarop start de uitvoering.	Met alle betrokken partijen wordt momenteel gewerkt aan een programma van eisen voor uitvoering van de Groene Mantel.
Speerpunt 5. Stimuleren van initiatieven en samenwerking: a. Plaatsen informatiebord(en) over biodiversiteit in de wijk; b. Plaatsen van nestkasten voor vleermuizen en/of stadsvogels.	Er zijn enkele informatieborden geplaatst.

5.h	***Recreatieve visie Loonse Waard*** *Ons rivierenlandschap is een unieke eigenschap. In onze plannen voor het toerisme leggen we de nadruk op ons landschap, cultuur en geschiedenis.* *We onderzoeken de mogelijkheden om meer te doen met recreatie op en rond het water. Zo biedt de Loonse Waard mogelijk kansen om recreatie op en aan het water te versterken. Hiermee speelt het in op de behoefte aan stedelijk uitloopgebied voor onze inwoners.*

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Het ontwikkelen van een visie op de Loonse Waard en de mogelijkheden voor dat gebied zijn onlosmakelijk verbonden aan de grote ruimtelijke opgaven waar we voor staan. In 2025 gaan we deze ruimtelijke opgaven voor Wijchen richting de toekomst concreter in beeld brengen. Daar hoort ook het buitengebied, de uitloopgebieden en de visie op de Loonse Waard bij.	Nog niet opgestart.

Financieel:

	(Bedragen x € 1.000)			
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
5.1	Sportbeleid en activering	245	245	0
5.2	Sportaccommodaties	3.074	3.091	-18
5.3	Cultuurpresentatie, cultuur- productie en cultuurparticipatie	613	612	1
5.4	Musea	339	343	-4
5.5	Cultureel erfgoed	55	55	0
5.6	Media	1.080	1.077	3
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.695	2.733	-38
	Resultaat	**8.101**	**8.156**	**-55**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
5.2	Indexatie van de subsidie aan Triwy BV is hoger dan waarmee we in de begroting hadden gerekend.	-18	0
5.7	Kasteelgracht ontdoen van eikenblad, moet éénmaal per 7-8 jaar gebeuren (aanvullen in het baggerplan bij herziening, het budget is in het verleden onbedoeld geschrapt).	0	-38
	Overig	0	1
	Totaal	**-18**	**-37**
		-55	

3.6 Programma 6 Sociaal Domein

Speerpunten:

6.a	***Gezonde en vitale samenleving*** *Een gezonde leefstijl is belangrijk voor alle leeftijden. Door gezond te eten en te bewegen, blijf je lichamelijk en geestelijk fit. Ook blijft het belangrijk om mensen te ontmoeten en van betekenis te zijn. Iedereen moet kunnen werken aan gezondheid en meedoen in de samenleving. Een beperking mag daarin geen belemmering zijn.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Activiteiten die helpen bij een gezonde leefstijl ondersteunen wij. We werken bijvoorbeeld aan een ketenaanpak gezond gewicht, een rookvrije generatie en het verminderen van alcoholgebruik. Dit doen we samen met onze partners binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord. We richten ons daarbij op alle leeftijden, met extra aandacht voor inwoners met weinig geld. We organiseren een Gezond en Actief café voor professionals en inwoners.	De GALA-subsidieregeling voor lokale initiatieven staat open tot oktober. In het najaar wordt er een Gezond en Actief café georganiseerd.
We gaan verder aan de slag met de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord. We zetten in op een brede aanpak voor gezondheid met de onderwerpen sporten, bewegen, cultuur, gezondheid en de sociale basis.	Uitvoering loopt.
We zetten ons in om eenzaamheid bij alle leeftijdscategorieën te voorkomen of te verminderen. Dit doen we bijvoorbeeld samen met de Kerngroep Eenzaamheid en MeerVoormekaar. Laagdrempelig en zo veel mogelijk in de buurt.	Uitvoering loopt.
We organiseren met onze partners de week van de gezondheid. Met als doel om inwoners in de gemeente Wijchen te inspireren om gezonde keuzes te maken.	De week staat begin 2026 gepland.

6.b	***Vitaal ouder worden*** *Mensen worden steeds ouder en blijven langer actief. Vitale ouderen leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving. Bijvoorbeeld door zich in te zetten als vrijwilliger of als mantelzorger voor een naaste. Of door hun kennis en ervaring op een andere manier te delen. We zetten ons ervoor in dat ouderen mee kunnen blijven doen in de samenleving.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Vrijwilligers blijven we ondersteunen en waarderen.	We organiseren een vrijwilligersbedankdag om onze waardering uit te spreken voor de inzet van alle vrijwilligers. Ter ondersteuning is het Vrijwilligerspunt beschikbaar, en wij zorgen ervoor dat alle vrijwilligers goed verzekerd zijn.
We streven naar een dementievriendelijke gemeente. Samen met de Kerngroep Dementie werken we hier steeds aan.	
We ontwikkelen nieuwe zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie en sluiten aan op de behoefte aan meer beweging en cultuur. Hierbij hebben wij ook aandacht voor mensen met een migratieachtergrond en bieden we handvatten voor mantelzorgers om de zorg thuis langer vol te kunnen houden.	De ZonMw- subsidie voor 'zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie' stopt eind juni 2025.

6.c	***Preventie en goede zorg*** *Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we alles in op preventie en makkelijk bereikbare hulp. Soms kunnen mensen al veel zelf, met een klein duwtje in de rug. Bovendien bespaart voorkomen van zorgkosten op de lange termijn. Mensen die professionele zorg nodig hebben, moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We werken aan preventie met een laagdrempelig aanbod. Als dat mogelijk is heeft hulp in de buurt of uit het sociale netwerk de voorkeur.	Inzet van preventie heeft voortdurend aandacht.
Mantelzorgers zijn belangrijk en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning voor mantelzorgers. We kijken naar de behoefte vanuit de mantelzorger zelf, zoals bijvoorbeeld logeren of opvang functies. Vanaf 1 augustus 2023 is er een Consulent Mantelzorg toegevoegd in het Sociaal Team als pilot. Vanwege de behaalde resultaten, is deze pilot verlengd.	Uitvoering loopt.
We bakenen duidelijk af wat hoort onder jeugdzorg en wat hoort bij de normale opvoeding volgens de aanscherping van de jeugdwet volgens de Hervormingsagenda Jeugd.	We volgen de uitwerking van de hervormingsagenda jeugd waarin een van de actie lijnen is reikwijdte jeugdwet. We wachten op een nadere uitwerking om deze te kunnen toepassen in onze verordening.
Inwoners met een hulpvraag helpen we snel en duidelijk op weg. De toegang is laagdrempelig en efficiënt ingericht. We halen de wettelijke termijnen bij vragen van burgers aan het Sociaal Team.	Na het onderzoek gericht op toekomst bestedige sociale teams gaan we nu de fase in waarin we een implementatie plan gaan schrijven hoe de verbeteringen door te voeren. We rapporteren over deze vorderingen in de nota stand van zaken sociaal domein in december 2025.
Voor goede zorg aan onze jeugd en volwassenen werken we samen in de regio. In de programma's op jeugd en Wmo voor de regio staan duidelijke doelen en resultaten die verwacht worden. Het lokale beleid stemmen we hierop af.	De regio is nu bezig met het beschrijven van de resultaten tot nu toe en de dooronwikkeling die noodzakelijk is van het regio programma jeugd. Indien dit gereed is zullen we de lokale aansluiting op dit onderdeel weer gaan maken. Binnen Wmo werken we gericht samen op onderdelen zoals aanbesteding huishoudelijke hulp. dit continueren we.
We streven ernaar om kinderen zoveel mogelijk thuis op te laten groeien. Waar veilig opgroeien in een gezinssituatie niet vanzelfsprekend is, bieden we steunvormen aan, zoals steungezinnen. Wanneer thuis wonen niet meer gaat, bieden we pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen en specialistische instellingen aan.	Dir is een continu proces waar we aan blijven werken. We willen in deel 2 van 2025 gaan werken met steun gezinnen, naast de mee leef gezinnen van MeerVoorMekaar. We denken hierbij meer kinderen en ouders steun te kunnen beiden waardoor uithuisplaatsing minder nodig zal zijn.
De ondersteuning en zorg is van goede kwaliteit en zorgen dat deze betaalbaar zijn. We werken samen met het Sociaal Team (ST) en MeerVoormekaar aan het vrij toegankelijk aanbod en we gaan door met een dorpsondersteuner in Bergharen, Hernen / Leur en Alverna. We meten steeds of de klant tevreden is. De resultaten gebruiken we om ons te verbeteren. Het contractmanagement van de regio stelt eerlijke prijzen vast en gaat voor kwaliteit.	Het verder uitwerken van een sterke sociale basis gaan we doen in het tweede deel van 2025. We zorgen dat het aanbod van Mvmk en sociaal team goed past in dit aanbod wat vrij toegankelijk voor burgers beschikbaar moet zijn. De klant tevredenheid meten we jaarlijks en bekijken of hier verbeter tips uit voortkomen en nemen deze ter harte. Het ROB zorgt voor reële tarieven die we aanpassen waar nodig en passend bij de beschreven bouwsteen.
We willen dat mensen, die het echt nodig hebben, hulp bij het huishouden kunnen krijgen. We leveren maatwerk als dat nodig is. We gaan in 2025 nieuwe raamovereenkomsten	De in 2024 gestarte Europese aanbesteding Hulp bij het huishouden is bijna afgerond. De definitieve gunning aan 9 aanbieders is op 27 mei 2025. De raamovereenkomsten gaan 1 juni

aan met aanbieders voor het leveren van hulp bij het huishouden.	2025 in.
Fraude met zorg pakken we stevig aan. In 2023 startte een onderzoek naar regionale samenwerking hiervoor. Eind 2024, begin 2025 verwachten wij hieruit aanbevelingen voor samenwerking binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Hierin werken we nu samen met gemeenten in de regio. We toetsen alle aanbieders (zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB)) op kwaliteit bij de start van de contractering van de betreffende partij. We zorgen dat onze plannen voor woonzorg passen bij het verhuren van panden door anderen aan zorgpartijen binnen Wijchen. Op deze wijze houden we zicht op de partijen die zich vestigen in onze gemeente en kunnen we signalen in samenspraak met Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO) en handhaving oppakken.	Begin 2025 is door de projectleider een onderzoeksrapport opgeleverd met 20 aanbevelingen. Deze informatie wordt in de zomer van 2025 via een informatienota met de raad gedeeld. Tegelijkertijd wordt in regionaal verband (schaal van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid) gewerkt aan de implementatie van de voorgestelde maatregelen. De kosten die hierop betrekking (deelnemersbijdrage) hebben zijn voor de jaarschijven 2025 en 2026 verwerkt in de (meerjaren)begroting. Het Instituut Bijzonder Onderzoek neemt in de implementatie deel uit van de werkgroep die betrekking heeft op handhaving.
6.d Iedereen draagt een steentje bij *We willen dat iedereen mee kan doen. Door werk of door zich op een andere manier in te zetten voor de samenleving. Iedereen is van waarde en kan iets kunnen bijdragen.*	
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We willen een inclusieve samenleving. Dit betekent dat iedereen mee mag en kan doen. Dit bereiken we door samen te werken met onze inwoners en ketenpartners aan een actielijst, die hoort bij het vastgestelde inclusie programma. We willen meer mensen met een afstand tot werk ondersteunen om ervaring op te doen. Het ontbreken van voldoende scholing, lichamelijke en geestelijke klachten zijn enkele voorbeelden waarom mensen niet mee kunnen in deze maatschappij. Met de inzet van participatiecoaches zetten we kleine stapjes om de mensen uit het sociaal isolement te halen. Zonder deze inzet blijven deze mensen veelal tot de AOW gerechtigde leeftijd een bijstandsuitkering ontvangen. Zo maken we hen werkfit voor de arbeidsmarkt. In overleg met ons WerkBedrijf Rijk van Nijmegen bekijken we welke toegevoegde waarde plaatselijke ideeën hebben. We zorgen dat deze passen bij de arbeidsbemiddeling in de regio. Daarnaast houden we ook in 2025 aandacht voor jongeren die binnen de Participatiewet vallen en die op meerdere punten kampen met problemen.	Over de bijdragen aan het inclusieprogramma vanuit WerkBedrijf rapporteert de MGR periodiek naar de raad in zijn Factsheet, Jaarrekening en halfjaarrapportage. Daarbij gaat het ondermeer over plaatsingen van mensen met een beperking en (zorg) jongeren en de wijze waarop we daar regionaal vorm aan geven. Lokaal kijken we ook naar de rol die Wijchen als werkgever daarin kan nemen.
Goede ideeën die mensen trainen of helpen bij het zoeken naar werk, ondersteunen we. We overleggen regelmatig met plaatselijke partijen. Daarnaast organiseren onze participatiecoaches diverse (groeps-) activiteiten. Deze activiteiten gaan over persoonlijke ontwikkeling, gezondheid en voeding, gezondheid en beweging, financiën, stress en (chronische) pijn, regelingen en de sociale kaart. Jaarlijks ontvangt u een verslag over de	Sinds de laatste dienstverleningsovereenkomst financieren wij onze inzet van participatiecoaches uit het budget voor lokale afspraken met WerkBedrijf. Zijn ondersteunen op dit moment circa 100 inwoners uit Wijchen die een beroep op de Participatiewet in stappen naar een voor hun maximaal participatieniveau. De raad ontvangt vóór de zomer in een informatienota het beeld over 2024. De verwachting is dat vanaf 2025 deze rapportage zal lopen via de periodieke rapportages van

resultaten die de participatiecoaches gehaald hebben.	WerkBedrijf.
We gaan meer samenwerken met de plaatselijke ondernemers om mensen met een uitkering sneller aan het werk te krijgen. Hierbij stemmen we af met ons WerkBedrijf, zodat we aansluiten bij de vraag van onze ondernemers. We overwegen, in samenwerking met WerkBedrijf, plannen voor "jobcarving".	Op 7 mei 2025 organiseerde 'HetWerktWijchen!' in samenwerking met WerkBedrijf de Wijchense banenmarkt. Daar waren ruim 20 (lokale) ondernemers. De markt werd door ruim 350 werkzoekenden bezocht.
In 2024 stelde de raad een nieuw beleidsplan 'Arbeidsmarkt en re-integratie, Klaar voor nieuwe kansen!' vast. Voor de uitvoering hiervan in 2025 is een Dienstverleningsovereenkomst aangegaan, waarin regionale en lokale afspraken geactualiseerd zijn.	Over de voortgang wordt de raad rechtstreeks door WerkBedrijf geïnformeerd in zijn periodieke rapportages (jaarrekening en halfjaarrapportage).
Alle mensen met een plicht om in te burgeren, doen snel en volledig mee in de maatschappij. Liefst via betaald werk. We zorgen ervoor dat zij een zo hoog mogelijk taalniveau (eis is B1) behalen. En dat zij, naar wat zij kunnen, vanaf het begin van het traject voor inburgering deelnemen. Het liefste door betaald werk.	Conform.

6.e We laten niemand vallen

In deze financieel onzekere tijden kunnen de laagste inkomens op onze steun blijven rekenen. Als mensen in de knel komen is er een vangnet. We bieden steun bij financiële zorgen en zien daarbij een belangrijke rol voor charitatieve instellingen. Armoede bestrijden we door hulp op maat.

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We houden extra aandacht voor kindregelingen in het armoede- en minimabeleid. In het schooljaar 2024/2025 zullen we in overleg met de Wijchense scholen een aantal activiteiten uitvoeren op het terrein van ondersteuning, bereiken van ouders en hoe omgaan met geld.	In het eerste kwartaal is het rekenkamerrapport naar het armoedebeleid in de gemeente Wijchen uitgekomen. We gaan kijken of de Kindregeling aanpassing behoeft, dit staat gepland voor Q3 2025. Specifieke activiteiten met de scholen zijn opgepakt vanuit preventie van armoede en schulden.
We zetten nieuwe initiatieven in om een groter bereik te krijgen in de ondersteuning die we kunnen bieden aan mensen met geldzorgen, door een intensieve samenwerking met maatschappelijke partijen, een communicatie-campagne en één telefoonnummer voor de doelgroep. Dit doen we o.a. op basis van een evaluatie van het effect van het nieuwe telefoonnummer 'Geldzorgen'. Ook onderzoeken we hoe we de toegankelijkheid van de diverse inkomensregelingen kunnen vergroten en de aanvragen kunnen vergemakkelijken. We werken aan de vindbaarheid van de juiste instantie: "in één keer raak" en de soepele opvolging van binnengekomen vragen en signalen.	Met onze maatschappelijke partners bestaat een intensieve samenwerking. Gezamenlijk hebben we de Geldzorgenlijn geïntroduceerd. Deze wordt steeds meer gevonden en het nummer wordt vaker gebel. We gaan in Q3 van 2025 onderzoeken in hoeverre aanvragen voor regelingen makkelijker kunnen worden gemaakt voor de inwoner en voor de uitvoering. We denken mee met de Agenda Dienstverlening. Het vergroten van het bereik wordt uiterlijk in Q3 opgepakt samen met de andere aanbevelingen uit het rekenkamerrapport.
We bieden een vangnet op basis van vertrouwen. Een foutje bij een aanvraag kan altijd gemaakt worden. Bewuste fraude met uitkeringen pakken we aan. We hebben aandacht voor de menselijke maat binnen de bijstandverlening. Dat doen we door middel van deskundigheidsbevordering aan de groep inkomensconsulenten. Gemeenten moeten per individueel geval bepalen in hoeverre er strikt genomen sprake is van frauduleuze	Wij zijn in afwachting van de verdere uitwerking van de Participatiewet in Balans. Vooralsnog word deze, gedeeltelijk, voorzien per 1 januari 2026. Vooruitlopend hierop zijn en worden uitgangspunten ten aanzien van menselijke maat uit dit wetsvoorstel binnen de uitvoeringspraktijk geïmplementeerd.

handelingen, of van een menselijke vergissing, die vervolgens leidt tot een overtreding van de regels.	
Mensen met financiële zorgen of schulden helpen we vroegtijdig om grip op hun huishoudboekje te krijgen. Initiatieven uit de samenleving zijn daarbij zeer waardevol. We benaderen de inwoners waarover we een signaal van betalingsachterstand ontvangen. We benaderen deze inwoners actief met een hulpaanbod door ze te bellen of een sms of brief te sturen. Met de inkomenskaart laten we concreet zien wat we kunnen bieden.	Maandelijks nemen we actie richting inwoners naar aanleiding van signalen van achterstanden vaste lasten die we ontvangen. De inkomenskaart is geactualiseerd voor 2025.
We vinden het belangrijk om gezinnen met een kleine beurs beter te ondersteunen. In 2025 zullen we een vervolg geven aan de uitkomst van een verdere uitwerking van de inwonerspas (combinatie met 'digitaal platform', specificering kosten), op basis van besluitvorming in de raad.	Er is tot op zekere hoogte altijd ruimte voor verhoging van het bereik. In principe doen we het in Wijchen goed met een gemiddeld bereik van 70% en een uitstekend bereik van ouders die een beroep doen op de Kindregeling van 91%. We werken mee aan de Agenda Dienstverlening waarin onze voorbeeldstukken ook kunnen worden behandeld.
We streven naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen. In 2025 gaan we verder met het uitvoeren van de 'Iedereen doet mee agenda'. Ook starten we in 2025 een pilot met de Voedselbank om mensen die langdurig voedsel afnemen minder afhankelijk te maken.	Om iedereen mee te kunnen laten doen is het belangrijk te weten wat de drijfveren en belemmeringen zijn. Het onderzoek met de Voedselbanken is van start gegaan. Hier zijn 2 ervaringsdeskundigen bij betrokken. We verwachten met de uitkomsten te kunnen inschatten i.h. 'Iedereen doet mee' haalbaar en wenselijk is.
We versterken onze (herstelgerichte) inloop GGZ en werken met een WijkGGZ team. We zorgen ook voor meer betaalbare woningen voor psychisch kwetsbare inwoners.	Uitvoering loopt.
We evalueren onze nieuwe werkwijze met één integrale wijze van adviseren vanuit betrokkenen in het sociaal domein.	Uitvoering loopt.

6.f Zorg en veiligheid

We zorgen voor een veilige leefomgeving. Inwoners en professionals weten waar zij signalen en zorgen over onveilige situaties kunnen delen. Jeugdoverlast en drugsproblematiek zijn in beeld en pakken we aan. Zorgmijders die een gevaar zijn voor zichzelf of voor anderen, bieden we ondersteuning. Huiselijk geweld en kindermishandeling signaleren we tijdig met onze ketenpartners en zetten hier passende hulp voor in.

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We werken samen met onderwijs, politie, jongerenwerk, regieteam, boa's, straatcoaches, veilig thuis en zorgpartijen. Hiervoor hebben we diverse overlegorganen. Met bovenstaande partners werken we samen om overlast gevende jeugdigen en volwassenen te voorkomen of te beheersen.	Doordat we geen personele bezetting hebben op dit onderdeel zetten we in op behouden wat we hebben. In Q3 zullen we nadat we een volledige bezetting hebben dit onderwerp weer oppakken.
Via regieteam en ketenpartners zetten we trajecten in gang, zoals bemoeizorgtraject en GGZ in de Wijk voor zorgmijders en bij inwoners met complexe problematiek.	Doordat we geen personele bezetting hebben op dit onderdeel zetten we in op behouden wat we hebben. In Q3 zullen we nadat we een volledige bezetting hebben dit onderwerp weer oppakken.
Met het regionale en lokale plan huiselijk geweld en kindermishandeling als leidraad, werken we aan het signaleren en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling.	Doordat we geen personele bezetting hebben op dit onderdeel zetten we in op behouden wat we hebben. In Q3 zullen we nadat we een volledige bezetting hebben dit onderwerp weer oppakken.

BUIG

In de begroting van 2025 is rekening gehouden met een gemiddeld aantal van 697 bijstandontvangers. We zijn gestart in 2025 met 732 bijstandsgerechtigden. In de loop van het eerste kwartaal van 2025 zagen we neutrale ontwikkeling van het bestand.
Een bestandsanalyse is in de maak. Hierbij kijken we specifiek naar kansen om te komen tot schadelastbeperking op de uitkeringsuitgaven.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. begroting?
Vooralsnog wordt uitgegaan van gemiddeld van 725 uitkeringsgerechtigden in 2025.

De voorlopige rijksbijdrage en verhaal uitkeringen voor 2025 zijn begroot op € 12.518k dit stellen we bij naar €11.523. In oktober heeft het Rijk voorlopige budgetten gepubliceerd. Wijchen komt daar nadelig uit. Begin mei heeft de overheid het nader voorlopige budget gepubliceerd. We hebben de inkomsten opnieuw bijgesteld voor het lopende jaar en zullen deze ook aanpassen voor de meerjarige perspectiefnota. We houden de jaareindeverwachting van de kosten aan op gemiddeld 725 uitkeringsgerechtigden, daarnaast is er een uitzetting op loonkostensubsidie. Dat leidt tot in totaal een uitzetting van € 535k bij de kostenkant. Omdat het saldo op de BUIG regeling hiermee behoorlijk negatief wordt, komen we in aanmerking voor de vangnet uitkering (compensatie vanuit het Rijk). Echter de compensatie voor tekorten in 2025, kunnen we pas aanvragen in augustus 2026. Een eerste verkenning laat zien dat we voor ongeveer een miljoen euro compensatie kunnen verwachten. Dit bedragen kunnen na de jaarrekening 2025 pas definitief opmaken en verantwoorden in boekjaar 2026.

Tabel BUIG 2025 inkomsten en uitgaven

x € 1000	**Begroot primitief 2025**	**Verwachting 2025 Mei Rapportage**	**Saldo**
Opbrengsten	12.518	11.523	-995
Kosten	13.294	13.829	-535
Totaal	**-776**	**-2.306**	**-1.530**

Grafiek ontwikkeling bijstandsgerechtigden 2025

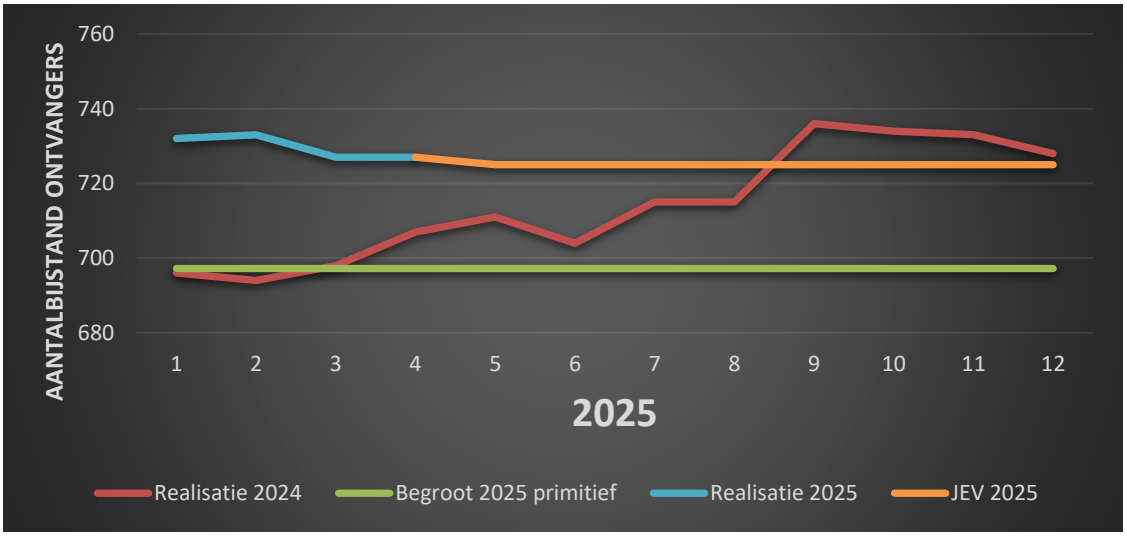

Bijzondere bijstand
Op dit moment, zijn gegevens beschikbaar over januari tot en met maart 2025.
De voorgaande jaren kenmerkten zich vooral door een stijging van de uitgaven aan incidentele kosten en de individuele inkomenstoeslag. Er was over heel 2024 sprake van een forse

overschrijding van de budgetten incidentele kosten en inkomenstoeslag ten opzichte van de begroting 2024: 171.000 respectievelijk 48.000. Deze overschrijding werd opgevangen binnen de overige regelingen bijzondere bijstand.

Wat de uitgaven op deze budgetten in 2025 gaan doen is onzeker. Dat is met name afhankelijk van het aantal statushouders.

Een andere post waarop de invloed van de statushouders zich doet gelden zijn de uitgaven vanuit de Kindregeling aan zwemlessen. Deze uitgaven stijgen voor het 2e jaar op rij met ca. 10.000. Ook de geldelijke bijdragen vanuit de Kindregeling zijn verhoogd. Hiermee komt het budgettekort t.a.v. de aanvragen op structureel 20.000.

De overige uitgaven vertonen geen bijzonderheden. Op dit moment verwachten we ook geen ontwikkelingen die directe aanzienlijke gevolgen hebben voor de overige budgetten bijzondere bijstand. Vooralsnog gaan we nog uit van de begroting.

Jeugd
Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Hoofddoel is om te komen tot een geactualiseerde begroting. In dit thema komt het onderdeel *Jeugd* aan de orde.
Naast de duiding van het jaarbeeld 2024, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2025 in mee, maken we client- specifieke prognoses op de dure producten en maken we verdiepende analyses. Het resultaat is een geactualiseerde begroting van het lopende jaar 2025. Het meerjarig effect stellen we bij in de Perspectiefnota 2025.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?
Voor het lopende jaar 2025 wordt op basis van de Nulmeting 2025 op het onderdeel Jeugd een **nadeel** t.o.v. de huidige begroting 2025 verwacht van **€ 464k**. Dit nadeel bestaat uit:
- Hoeveelheidseffect: een nadeel ad € 230k op de bijstelling van het verwachte zorggebruik;
- Prijseffect: een nadelig prijseffect ad € 234k. Dit prijseffect treedt hoofdzakelijk op bij de ambulante producten, waar de definitieve tarieven hoger uitvallen dan in de primitieve begroting 2025 rekening mee gehouden. Dit als resultaat van de aanbestedingen Jeugd 2025.

Dit verwachte resultaat leidt tot een onttrekking uit de egalisatiereserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.

In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

	2025
Dagbehandeling	34
Verblijf	-337
Ambulant	-192
GGZ zorg	75
Bescherming/reclassering	-40
PGB	0
Overig	-4
Totaal	**-464**

Kijken we puur naar de bijstelling van het verwachte zorggebruik (hoeveelheidseffect), dan heeft de Nulmeting 2025 Jeugd financieel een negatief effect. Hieronder per categorie de inhoudelijke toelichting:

Dagbehandeling
Vanaf 2024 zijn er nieuwe producten in de categorie dagbehandeling, waarbij 2024 een overgangsjaar was waarbij de oude producten ook nog ingezet mochten worden. Vanaf 2025 kunnen enkel de nieuwe producten gebruikt worden. Grote verandering is dat de nieuwe producten de eenheid uren hebben i.p.v. dagdelen. Dit levert een voordeel op omdat we nu gerichter de

benodigde uren in kunnen zetten. In veel gevallen is het mogelijk minder uren in te zetten dan een dagdeel.
Bij de inzet van de lokale bouwsteen bij de Eerste Stap kijken we kritisch naar de inzet als ontlasting van ouders. Dit is alleen mogelijk bij nieuwe indicaties. Lopende indicaties voortijdig wijzigen of beëindigen kan niet omdat hier geen juridische grondslag voor is. Dit maakt dat we langer de tijd nodig hebben om de nieuwe beoordelingswijze van ondersteuning te zien resulteren in vermindering van gebruik.

Verblijf
We zien het aantal jeugdigen in verblijf afnemen in 2024. Echter, zien we dat jeugdigen in verblijf intensievere zorg nodig hebben. De (landelijke) beweging naar kleinschaligheid heeft als gevolg dat de kostprijzen voor verblijfszorg duurder worden. Dit door dat de groepsgrote aanzienlijk kleiner is en de kosten per jeugdige als gevolg hiervan stijgen. Het nadeel bij verblijf wordt voornamelijk veroorzaakt door een klein aantal jeugdigen met hoog specialistische zorgbehoeften waarbij maatwerk nodig is. Dit betekent op maat gemaakte zorg met hoge individuele begeleidingsnorm. Bij deze casussen is er weinig beïnvloedbaarheid. Verwijzingen verlopen vaak via medisch specialisten en gecertificeerde instellingen. Ook blijkt de zorg dermate intensief en complex dat er geen bestaande zorgvormen zijn die aansluiten. Het vraagt een lange inzet om tot vermindering van de intensieve zorgvraag te komen. We blijven als gemeente actief betrokken, stellen kritische vragen en denken mee over de afbouw van zorg. Het ROB is nauw betrokken bij deze hoog specialistische casussen. Door aanbieder specifieke tarieven, het nieuwe intensiteitenmodel vanaf 2025 en toegepast maatwerk zijn prijseffect en hoeveelheidseffect, wat lastiger te scheiden en weergegeven als een totaaleffect.

Ambulant
In 2024 hebben we ambulant al bijgesteld. In 2024 is er ingezet op beheersing van specialistische begeleiding. Het beperken van het aantal uren en kritisch kijken of het onder reguliere begeleiding kan, lijkt nu een daling van specialistische begeleiding te veroorzaken. We zetten de stand van 2024 door in 2025, wat een voordeel oplevert.
Bij een aantal producten mag vanaf 2025 indirecte tijd gedeclareerd worden. Het effect hiervan zien we nog niet terug in de cijfers. Bij deze producten, zoals orthopedagogische behandeling (voorheen ambulante behandeling) hebben we aannames gedaan om rekening te houden met de verwachte stijging door de inzet van indirecte tijd.
Het nadeel bij deze categorie wordt puur veroorzaakt door prijseffect. De definitieve tarieven vallen hoger uit dan in de primitieve begroting 2025 rekening mee gehouden.

GGZ zorg
Bij deze categorie zien we een voordeel. Na de stijging van afgelopen jaren zitten we nu op beheersing. Er is sprake van tariefstijgingen. Daar staat tegenover dat de tariefopslag via de lumpsumfinanciering, die de afgelopen jaren gold, komt te vervallen. Hierdoor laat de categorie als geheel een voordeel zien. De raming van de GGZ- bedden laten we ongewijzigd.

Bescherming/ reclassering
De producten in de categorie jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn gewijzigd. Deze categorieën fluctueren zonder aanwijsbare reden. Het product reguliere jeugdreclassering stellen we naar boven bij als gevolg van jaarbeeld 2024. Deze stijging wordt veroorzaakt door toename van aantal jeugdigen met schoolverzuim.

PGB
Geen bijzonderheden.

Overig
De categorie LTA (landelijk transitie arrangement) laten we ongewijzigd. Normaliter hanteren we bij LTA als uitgangspunt het gemiddelde van de afgelopen vier jaren. Het zorggebruik is een aantal jaren ongekend hoog geweest. De beïnvloedbaarheid van de gemeente is nihil. De verwijzingen gaan via de gecertificeerde instellingen en de medisch specialisten. Vanaf 2025 is deze categorie (door verplichte taakveld- indeling vanuit het Rijk) gesplitst in LTA ambulant en LTA verblijf. We hebben nog onvoldoende monitoringsinformatie om deze categorie bij te stellen en komen hier bij de volgende rapportage op terug.
Genoemd nadeel bij deze categorie wordt veroorzaakt door een prijseffect (hoger tarief) bij persoonlijke verzorging.

Inhoudelijke ontwikkelingen
Vanaf 2025 zijn een nieuwe set aan zorgproducten en bouwstenen gestart vanwege de aanbesteding 2025. Van deze nieuwe producten is er nog weinig realisatie bekend. De nulmeting is grotendeels gebaseerd op stand 2024 met een aantal aannames vanwege de wijzigingen door de aanbesteding 2025. Bij verblijf zijn vanaf 2025 de bovenregionale essentiële functies en bijbehorende mobiele brigade ingevoerd en ook de specialistische jeugdhulp kent de invoering van een geheel nieuw intensiteitenmodel, waarmee zorgzwaarte wordt bepaald. Daarnaast worden diverse producten gedifferentieerd, gelden op onderdelen aanbieder- specifieke tarieven en mag op onderdelen vanaf 2025 ook indirecte tijd worden gedeclareerd.

Uitspraak deskundigencommissie en aangekondigde compensatie
Mede naar aanleiding van de uitspraak van de deskundigencommissie jeugd/hervormingsagenda, heeft het Rijk in de Voorjaarsnota 2025 compensatie aangekondigd voor de jeugdzorg. Bijvoorbeeld door de verzachting van het ingroeipad van de landelijke bezuinigingsmaatregelen. Hoe deze compensatie concreet uitpakt voor de gemeente Wijchen, zal in de meicirculaire 2025 bekend worden gemaakt. De effecten daarvan verwerken we in de Perspectiefnota 2025.

Lokale aanpak hervormingsagenda Jeugd
In de hervormingsagenda wordt gesproken over een sterke sociale basis en een robuust team. Voor de lokale implementatie hiervan wordt als onderdeel van de perspectiefnota 2025 een (budgetneutraal) bestedingsplan voorgelegd. Hiermee wordt een start gemaakt met het verstevigen van de sociale basis en middelen gereserveerd voor het robuuste team. Voor het robuuste team wordt in de tweede helft van 2025 een implementatieplan opgesteld.

Vervolg
Op 19 juni volgt de eerste informatieavond Jeugd en WMO 2025, waarin de Nulmeting 2025 en de resultaten t/m maart 2025 worden toegelicht. Ter voorbereiding op de informatieavond wordt u meer in detail geïnformeerd middels een informatienota.

WMO
Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Hoofddoel is om te komen tot een geactualiseerde begroting. In dit thema komt het onderdeel *WMO* aan de orde.
Naast de duiding van het jaarbeeld 2024, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2025 in mee en maken we verdiepende analyses. Het resultaat is een geactualiseerde begroting van het lopende jaar 2025. Het meerjarig effect stellen we bij in de Perspectiefnota 2025.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?
Voor het lopende jaar 2025 wordt op basis van de Nulmeting 2025 op het onderdeel WMO een **voordeel** t.o.v. de huidige begroting 2025 verwacht van **€ 26k**. Dit voordeel bestaat uit:
- Hoeveelheidseffect: een voordeel ad € 91k op de bijstelling van het verwachte zorggebruik;
- Prijseffect: een nadelig prijseffect ad € 65k. Dit prijseffect treedt hoofdzakelijk op bij de producten huishoudelijke hulp en reguliere begeleiding, waar de definitieve/ verwachte tarieven hoger uitvallen dan in de primitieve begroting 2025 rekening mee gehouden.

Dit verwachte resultaat leidt tot een storting in de egalisatiereserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO.

In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

	2025
Huishoudelijke hulp	60
Begeleiding	-135
Hulpmiddelen	0
Dagbesteding	-15
Woonvoorzieningen	0
PGB	26
Overig	90
Stelpost Eigen bijdragen	0
Totaal	**26**

Kijken we puur naar de bijstelling van het verwachte zorggebruik (hoeveelheidseffect), dan heeft de Nulmeting 2025 WMO financieel een positief effect. Hieronder per categorie de inhoudelijke toelichting:

Huishoudelijke verzorging
De verwachte groei in uren blijft ondanks de toename van het aantal klanten, deels uit. Dit komt mede door arbeidskrapte. We stellen het verwachte aantal eenheden 2025 met 2.720 naar beneden bij. Dit levert als hoeveelheidseffect een voordeel op.
Daartegenover staat een nadeel in verband met een hoger tarief voor 2025.
Momenteel wordt de huishoudelijke hulp opnieuw aanbesteed met als doel nieuwe raamovereenkomsten per 1 juni 2025. Voor deze aanbesteding is er een onafhankelijk tarievenonderzoek uitgevoerd onder de huidige aanbieders. Het onderzoek leidt tot een hoger tarief HH in 2025. Daarnaast is er een nieuw onderhandelaarsakkoord voor de cao VVT bekend geworden. Als dit akkoord definitief wordt, dan zullen de loonkosten met 7,5% toenemen in de periode 1 juli 2025 t/m juli 2026. Per saldo verwachten we toch een voordeel.

Begeleiding
De inzet van de het product specialistische begeleiding zien we stijgen in het jaarbeeld 2024. We verwachten op dit onderdeel een uitzetting in 2025 door bijstelling van het verwachte aantal eenheden met +1.200 eenheden.
Reguliere begeleiding laat wel een stabiel beeld zien en stellen we dan ook niet bij.

Hulpmiddelen
De eenheden 2025 van deze categorie zijn niet bijgesteld in de Nulmeting 2025.
We zijn in Q1 2025 gestart met de voorbereiding van een nieuwe aanbesteding voor hulpmiddelen met als doel een nieuwe raamovereenkomst(en) per 1 juni 2026.

Dagbesteding
De inzet van het product dagbesteding zien we stijgen in het jaarbeeld 2024 en we verwachten dat deze stijging zich doorzet in 2025. Bij de dagbesteding specialistisch ouderen zien we een verdubbeling van de inzet. Dit komt deels door de strengere toelatingsprocedure van de Wlz. Hierdoor blijven inwoners langer aangewezen op de Wmo-dagbesteding.

Woonvoorzieningen
De eenheden 2025 van deze categorie zijn niet bijgesteld in de Nulmeting 2025.

PGB
Op basis van recente informatie van de sociale verzekeringsbank hebben we deze categorie bijgesteld, dit leidt tot een voordeel. Het betreft lagere verwachte kosten op het onderdeel pgb's huishoudelijk hulp.

Overig
Het (lokale) budget van de regionale verrekening Tijdelijk verblijf LVB valt vrij vanaf 2025. Deze kosten worden vanaf 2025 betaald door de centrumgemeente Nijmegen uit de middelen Beschermd Wonen/ Maatschappelijke Opvang.

Stelpost eigen bijdragen
Een ontwikkeling die in het meerjarenperspectief een effect gaat hebben is de aangekondigde invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage WMO vanaf 2027. Het wetsvoorstel wordt op korte termijn naar de Tweede Kamer gestuurd. Zodra concreet wordt wat dit voor Wijchen betekent en hoe dit zich verhoudt tot de reeds opgenomen stelposten in dit kader, informeren we de raad en actualiseren we de cijfers.

Vervolg
Op 19 juni volgt de eerste informatieavond Jeugd en WMO 2025, waarin de Nulmeting 2025 en de resultaten t/m maart 2025 worden toegelicht. Ter voorbereiding op de informatieavond wordt u meer in detail geïnformeerd middels een informatienota.

Vluchtelingen, Internationale werknemers en huisvesting
Continueren opvang ontheemden Oekraïne
De opvang op de locatie verloopt rustig mensen zijn aan het werk of gaan naar school of hebben

een invulling van hun dag. We zijn met Talis in gesprek voor het verlengen van de huurovereenkomst.
De ontheemden betalen een eigen bijdrage voor verblijf. De komende maanden is het ministerie aan het uitwerken hoe de noodopvang verder gestalte moet krijgen na het verlopen van de RTB in 2026. We volgen dit en zullen indien hier meer duidelijkheid over is u informeren.

Exploitatieoverzicht X1000	Begroting totaal	Werkelijk t/m 1 mei	JEV
Sociale ondersteuning en zorg	541	0	336
Lokatieleiding/beveiliging	614	128	614
Huur flexwoningen	1.631	680	1.631
Overige kosten incl energie	648	106	302
Bijdragen van het Rijk	-3.683	-3.580	-3.580
Eigen bijdrage deelnemers	-156	-55	-156
Afdracht eigen bijdragen aan het Rijk	156	55	156
Leefgeldvergoeding	110	29	110
Uitvoeringskosten wdw	139	0	139
Totale exploitatie	**0**	**-2.637**	**-448**
Egalisatie met reserve	0	0	448
Eindsaldo	**0**	**-2.637**	**0**

Continueren Tussenthuis
In september 2024 is het Tussenthuis geopend voor statushouders. Het aanvullend aanbod gericht op het begrijpen van normen en waarden en ongeschreven regels in Nederland werpt zijn vruchten af. De extra inzet door de huismeesters heeft ervoor gezorgd dat ze allemaal goed zijn geland en prettig met elkaar samenleven. Ook investeren ze extra in de begeleiding naar werk of andere, aanvullende zinvolle activiteiten. We hebben inmiddels de toegezegde subsidie aan kunnen vragen via de vrijgegeven Spuk. We zijn in afwachting van de mogelijke wetswijziging ten aanzien van voorrang op uitstroom op sociale huur. Indien we hier meer duidelijkheid over hebben zullen we de consequenties nader uitwerken.

Exploitatieoverzicht x € 1000	Begroting totaal	Werkelijk t/m 1 mei	JEV
Lokatieleiding/beveiliging/overige	508	63	508
Huur	192	112	192
Uitvoeringskosten wdw	50	0	50
Totale kosten	**750**	**175**	**750**
Bijdrage Rijk	-600	0	-600
Huur	-150	-19	-150
Totale baten	**-750**	**-13**	**-750**
Saldo	**0**	**45**	**0**

Realiseren AZC
We hebben vertraging opgelopen in de ontwikkeling door aanvullende flora en fauna onderzoeken in het gebied. Met name de Das vraagt extra onderzoek voordat we verder kunnen met een BOPA-procedure en een aanbesteding. Hierdoor lopen we uit op de oorspronkelijke planning. We zijn momenteel aan het bezien wat hiervan de gevolgen zijn. Doordat we vertraging hebben opgelopen, hebben we voorlopig de klankbordgroepen onhold gezet. We blijven ze via mail wel informeren over de vertraging en de onderzoeken. Indien we meer duidelijkheid hebben zullen we weer opstarten.

Het lokale beleidskader huisvesting internationale medewerkers
In 2025 bieden we het lokale beleidskader huisvesting internationale medewerkers voor vaststelling aan de gemeenteraad. Hierin faciliteren we mogelijkheden voor huisvestingslocaties (we nemen zelf geen initiatief), stellen kaders op voor de registratie en stellen we de internationale werknemer centraal. Daarnaast zorgen we voor kaders voor communicatie en participatie, controle en handhaving en stemmen we regionaal af.

Statushouders
We spannen ons gezamenlijk met Talis in om te voldoen aan de taakstelling. Dit doen we onder andere door de inzet van het TussenThuis. We voldoen aan de taakstelling.

Regionale samenwerking vluchtelingen programma
Samen met het Rijk van Nijmegen intensiveren we de samenwerking om een regionaal expertise team in te gaan zetten. Dit wordt betaald uit de spreidingswetmiddelen die we vanuit het Rijk

ontvangen. Verder werken we samen aan verschillende thema's in werkgroepen hierbij te denken aan duurzame opvang AMV in de regio.

Financieel:

				(Bedragen x € 1.000)
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.760	4.128	-368
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.008	1.020	-13
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	144	144	0
6.3	Inkomensregelingen	2.447	3.792	-1.345
6.4	WSW en beschut werk	4.194	4.335	-141
6.5	Arbeidsparticipatie	3.630	3.088	542
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.655	2.617	37
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	1	0	1
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	5.045	5.045	0
6.71b	Begeleiding (WMO)	3.387	3.387	0
6.71c	Dagbesteding (WMO)	922	922	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	90	90	0
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	4.448	4.448	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	2.604	2.604	0
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	1.107	1.133	-27
6.73a	Pleegzorg	372	372	0
6.73b	Gezinsgericht	1.041	1.041	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	2.690	2.690	0
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	3.688	3.688	0
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	378	378	0
6.74c	Gesloten plaatsing	201	201	0
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	248	248	0
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	311	311	0
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	605	605	0
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	-8	-8	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	88	88	0
6.82a	Jeugdbescherming	885	885	0
6.82b	Jeugdreclassering	149	149	0
6.91	Coördinatie en beleid WMO	621	621	0
	Resultaat	**46.708**	**48.021**	**-1.314**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
6.1	SISA NPO (D14): We ramen hier het resterende NPO-budget 2025 (interventie 1). Op dit taakveld levert dat een nadeel op. Gemeentebreed is dit budgetneutraal in voorliggende rapportage verwerkt. Zie ook taakveld 4.1 onderdeel passend onderwijs.	0	-201
6.1	We verwachten een positief saldo op de exploitatie van de Oekraïne opvang	0	448
6.1	Het exploitatiesaldo van de Oekraïne opvang zal worden verrekend met de egalisatiereserve	0	-448
6.1	Onderhoud Wijkcentrum Zuid en Balgoijke uitgesteld naar 2026	0	70
6.1	Vanwege uitstel van onderhoud vind er een lagere onttrekking plaats uit de reserve onderhoud	0	-70
6.1	Bij de voorbereiding van de vervanging van de tribune in het Mozaïek is geconstateerd dat de ondervloer niet aan de normen voldoet. Hiervoor moeten we onvoorziene kosten maken om dit probleem te	0	-46

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
	verhelpen.		
6.1	Onvoorzien onderhoud aan MFA Noorderlicht. Vervangen panelenwand, tegelwerk, vloerbedekking zorgen voor extra kosten waar niet voor is gespaard in het onderhoudsfonds.	0	-119
6.2	JEUGD: het onderdeel preventief justitieel kader laat een voordeel zien. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere kosten consultatie en advies.	0	11
6.2	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.2) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-11
6.2	SISA NPO (D14): We ramen hier het resterende NPO-budget 2025 (interventie 3). Op dit taakveld levert dat een nadeel op. Gemeentebreed is dit budgetneutraal in voorliggende rapportage verwerkt. Zie ook taakveld 4.1 onderdeel passend onderwijs.	0	-15
6.2	WMO: op het onderdeel inloopvoorziening GGZ treedt een voordeel op.	2	0
6.2	WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.2) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	-2	0
6.3	Thema BUIG: De jaareindeverwachting voor 2024 schatten we in per saldo van een nadeel van €1.530K. Dit nadelig bestaat uit meerdere onderdelen. Lagere opbrengst rijksbijdrage dan begroot 995K en hogere kosten dan begroot 535K(gesplitst in loonkostensubsidie en bijstandsaantallen). Voor verdere toelichting, zie het thema BUIG in programma 6.	-1.345	0
6.4	MGR Nieuw beschut werk: op basis van de bijgestelde begroting MGR stellen we dit budget bij, deels vanuit verschuiving van kosten vanuit participatie (taakveld 6.5)	-312	0
6.4	6.4 MGR WSW: voordeel op dit budget o.b.v. bijgestelde begroting MGR 2025	0	170
6.5	Thema BUIG: Nadeel op de loonkostensubsidies.	-185	0
6.5	MGR Participatie, voordeel op dit budget o.b.v. bijgestelde begroting MGR 2025, deels doordat met participatiecoaches vanuit de WDW al invulling geven, deels vanwege de compensatieregeling (ingroei) naar de nieuwe verdeelsystematiek en deels verschuiving naar nieuw beschut werk (taakveld 6.4).	0	727
6.6	We ramen hier (budgetneutraal) de SPUK clientondersteuning. Dit is de inkomst.	0	49
6.6	We ramen hier (budgetneutraal) de SPUK clientondersteuning. Dit is de besteding.	0	-49
6.6	Ontwerpbegroting 2026-2029 en bijgestelde begroting 2025 GR DRAN.	0	37
6.71a	WMO: Op het onderdeel huishoudelijke verzorging treedt een voordeel op.	0	60
6.71a	WMO: bij de pgb's huishoudelijke hulp treedt een voordeel op.	0	26
6.71a	WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.71a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-86
6.71b	WMO: bij het onderdeel WMO verblijf treedt een nadeel op.	0	-3
6.71b	WMO: het onderdeel WMO begeleiding laat een nadeel zien.	0	-135
6.71b	WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.71b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	138
6.71c	WMO: bij het onderdeel dagbesteding treedt een nadeel op.	0	-15
6.71c	WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.71c) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	15
6.71d	WMO: het onderdeel WMO tijdelijk verblijf LVB laat een voordeel zien.	0	90
6.71d	WMO: het saldo van de WMO budgetten (TV 6.71d) egaliseren we	0	-90

TV	Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)	Structureel	Incidenteel
	met de daarvoor bestemde reserve.		
6.72a	JEUGD begeleiding: het onderdeel persoonlijke verzorging Jeugd laat een nadeel zien.	0	-5
6.72a	JEUGD begeleiding: het onderdeel ambulante begeleiding Jeugd laat een nadeel zien.	0	-163
6.72a	JEUGD begeleiding: het onderdeel verblijf Jeugd excl. deeltijd / logeren laat een voordeel zien.	0	1
6.72a	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.72a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	168
6.72b	JEUGD behandeling: het onderdeel ambulante behandeling Jeugd laat een nadeel zien.	0	-29
6.72b	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.72b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	29
6.72c	GR DRAN: de begroting 2025 van de GR DRAN is bijgesteld op het onderdeel vervoer Jeugdwet. Dit levert een nadeel op.	-27	0
6.72c	JEUGD dagbesteding: het onderdeel dagbehandeling Jeugd laat een voordeel zien.	0	34
6.72c	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.72c) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-34
6.73a	JEUGD verblijf exclusief behandeling: het onderdeel pleegzorg Jeugd laat een voordeel zien.	0	18
6.73a	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.73a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-18
6.73b	JEUGD verblijf exclusief behandeling: het onderdeel gezinsgericht Jeugd laat een nadeel zien.	0	-143
6.73b	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.73b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	143
6.73c	JEUGD verblijf exclusief behandeling: het onderdeel verblijf overig Jeugd laat een voordeel zien.	0	88
6.73c	JEUGD verblijf inclusief behandeling: het onderdeel verblijf overig Jeugd laat een voordeel zien.	0	104
6.73c	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.73c) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-192
6.74a	JEUGD GGZ: bij het onderdeel Jeugd GGZ zonder verblijf treedt een voordeel op.	0	78
6.74a	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.74a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	-78
6.74b	JEUGD: het onderdeel jeugdhulp crisis laat een voordeel zien.	0	1
6.74b	JEUGD: het onderdeel GGZ verblijf Jeugd laat een nadeel zien.	0	-3
6.74b	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.74b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	2
6.74c	JEUGD: het onderdeel jeugdzorg plus laat een nadeel zien.	0	-403
6.74c	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.74c) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	403
6.82a	JEUGD: bij het onderdeel Jeugdbescherming treedt een nadeel op.	0	-17
6.82a	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.82a) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	17
6.82b	JEUGD: het saldo van de JEUGD budgetten (TV 6.82b) egaliseren we met de daarvoor bestemde reserve.	0	33
6.82b	JEUGD: bij het onderdeel Jeugdreclassering treedt een nadeel op.	0	-33
	Overig	0	1
	TOTAAL	**-1.869**	**555**
		-1.314	

3.7 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Speerpunten:

7.a Omgaan met klimaatverandering

Ons klimaat verandert en dat heeft invloed op ons dagelijks leven. Perioden van hele erge hitte, neerslag en droogte komen steeds vaker voor. In bestaande en nieuwe wijken zorgen we ervoor dat we beter omgaan met de gevolgen van klimaatverandering. We richten de fysieke leefomgeving in tegen krachtig water en passen deze aan de verandering van het klimaat aan. Hierdoor hebben we minder wateroverlast, verdroging en hittestress.

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We vinden het belangrijk dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zich voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Dit doen wij door klimaatbewustzijn en zelfwerkzaamheid in de samenleving te stimuleren. We zetten de campagne Een groener Wijchen voort.	Op 14 en 22 mei 2025 worden weer wijkacties gehouden in het kader van de campagne Een groener Wijchen. Najaar 2025 zal weer een gemeentebrede actie worden gehouden.
In wijken en dorpen en op bedrijventerreinen houden we rekening met gevolgen van klimaatverandering. Bijvoorbeeld door de aanleg van meer groen in de wijk en door water meer ruimte te geven, zoals bij de projecten Huurlingsedam en Rivierduin Bergharen.	Dit loopt via de desbetreffende projecten. Alle projecten worden getoetst op het waterbelang (voorheen watertoets). Ruimtelijke ontwikkelingen moeten klimaatbestendig zijn en waterrobuust.
In de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) werken we samen met andere gemeenten aan klimaatbestendigheid en de communicatie daar omheen.	Maart 2025 is de samenwerkingsovereenkomst SKAN 2025-2035 getekend (samenwerking klimaatadaptatie en afvalwaterketen regio Nijmegen) (Z25 289652). De SKAN is een samenwerking van de gemeenten Druten, Wijchen, Beuningen, Nijmegen, Berg en Dal, Heumen en West Maas en Waal, de provincie Gelderland en het Waterschap Rivierenland. Hiermee hebben partijen afgesproken uitvoering te geven aan het Regionaal uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2024-2030 en aan eventuele onderwerpen voor de Afvalwaterketen.

7.b Naar een energie neutrale en duurzame toekomst

Energieneutraal begint met energiebesparing: wat je niet verbruikt hoef je ook niet op te wekken. De komende jaren zetten we verder in op energiebesparing. Ook maken we de overstap naar duurzame energiebronnen, zoals zon en wind en mogelijk nieuwe technieken. Daarbij houden we aandacht voor de betaalbaarheid van de opgave voor alle inwoners. En nieuwe technieken bieden kansen voor onze economie. Dit alles kan Wijchen niet alleen, dus werken we lokaal en regionaal samen.

Wijchen heeft in haar Lokale energie strategie (LES) gekozen voor actieve inzet aan het werken aan de klimaat doelen. Wijchen neemt tav energie opwek haar verantwoordelijkheid in een regionale opgave, vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES). Bij een nieuwe RES pakt Wijchen in gezamenlijkheid met de 15 gemeenten in de regio daar haar aandeel in.
Windenergie, zoals de 3 windmolens op Bijsterhuizen, levert een belangrijke bijdrage aan de opgave. Daarbij is draagvlak van omwonenden en de rest van de samenleving van belang. Wijchen heeft besloten te gaan werken met de landelijke gedragscode voor windenergie en heeft drie mogelijke locaties bepaald voor windenergie in de toekomst. Er komt in 2025 meer duidelijkheid over de komst van een hoogspanningsstation.

Naast wind, is zonne-energie is noodzakelijk voor de energietransitie. Zonnepanelen op daken hebben de voorkeur boven zonneparken. Als zonne-akkers nodig zijn, pakken we deze in een groene buffer, met aandacht voor goede landbouwgronden en biodiversiteit.

Ook ten aanzien van de transitie naar een aardgasvrije samenleving lopen diverse projecten. Naast de inzet van het energieloket en energiecoaches, is afgelopen jaar gestart met de Lokale Aanpak Isolatie. In 2025 komt er meer duidelijkheid over de haalbaarheid van een warmtenet voor Wijchen.	
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Uitvoeringsprogramma Lokale energie strategie - In 2025 stellen we een uitvoeringsprogramma Lokale Energie Strategie vast waarin we de doelen, middelen en de interne en externe samenwerking handen en voeten geven. Ook hebben we uiterlijk medio 2025 een monitorings- en verantwoordingssysteem klaar voor het (controleren op het) behalen van de doelen.	De lokale energiestrategie wordt medio 2025 voorgelegd aan de raad, inclusief een voorstel voor monitoring.
Elektriciteit - We verankeren de RES 2.0 en de zon- en windvisie in de Omgevingsvisie. - We gaan voor zonnepark Bankhoef helpen invulling te geven aan de participatie en het gebiedsfonds. Tevens gaan we helpen in de onder-handeling met Liander om de aansluiting op het elektriciteitsnet te verzekeren. - We gaan in pilots aan de slag met diverse oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie), zoals bijvoorbeeld de inzet van buurtbatterijen of een smart energy hub bij bedrijventerrein Bijsterhuizen. - Ook zullen we in samenwerking met Liander in drie wijken in Wijchen het aantal transformatorhuizen uitbreiden en zwaardere kabels aanbrengen zodat het elektriciteitsnet toekomstproof wordt.	Verrijking RES 1.0 is begin 2025 vastgesteld, eind 2025 verwachten we de RES 2.0 vast te stellen samen met alle andere gemeenten uit de regio. Juli 2024 heeft de Visie Zon & Wind: op weg naar 2035 vastgesteld, hierin is besloten een 2e windpark in Wijchen te gaan realiseren middels een tender. Deze tenderprocedure gaat dit jaar van start. TenneT werkt aan de inpassing van een 380Kv station voor het hoogspanningsnet. We blijven in gesprek met zonnepark Bankhoef en Liander over de mogelijkheden voor een aansluiting om het park zo snel mogelijk te realiseren ondanks netcongestie. We zijn voornemens dit jaar met Liander een samenwerkingsovereenkomst te sluiten ten behoeve van de “Buurtaanpak”: een proactieve methode om het laagspanningsnet van alle buurten in Wijchen toekomstvast te maken. We blijven inzetten op oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet. Zo worden de mogelijkheden voor grootschalige batterijopslag onderzocht en worden bedrijven op Bijsterhuizen ondersteund in het realiseren van een Smart Energy Hub.
Wonen - Met het energieloket en energiecoaches blijven we inwoners stimuleren en ondersteunen om maatregelen te nemen om energie te besparen. Dat doen we in samenwerking met partners. We gaan voor een proactieve en gebiedsgerichte benadering en ontzorging. - Met het oog op de warmtetransitie worden het Warmteplan Wijchen en de actielijnen uitgewerkt in de Lokale Energiestrategie en voeren we die de komende jaren uit in een campagne, ontzorging en met wijkgerichte aanpak. - Voor de warmtetransitie stellen we een bronnenstrategie op. Hierin leggen we vast welke warmtebronnen en welke warmte-oplossingen voor welk deel van Wijchen gemaakt worden. Daarmee zal de bronnenstrategie de basis vormen voor de verdere uitvoering van de warmtetransitie in Wijchen.	Wonen - We blijven met het energieloket, energiecoaches, energieadviezen en subsidies (gefinancierd vanuit het wijk) inwoners stimuleren. We werken daarbij aan een doorontwikkeling van de activiteiten van de energiecoaches en van het energieloket. Ook breiden we de activiteiten uit met VVE's en monumenten. - Communicatiecampagne 'Pak jouw moment', gericht op gedragsverandering van inwoners, is van start gegaan. - We werken aan een routekaart voor de totstandkoming van het Warmteprogramma, waarbij we gebruik maken van het ondersteuningsaanbod van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie. Voor de zomer volgt een informatienota voor de raad waarin het te doorlopen proces nader wordt toegelicht. - Voor de noordelijke buurten loopt de

- Voor de buurten in het noordelijke deel van de kern van Wijchen onderzoeken we of het haalbaar is om een warmtenet te realiseren op basis van warmte van de ARN. In 2025 komt hier meer duidelijkheid over.	haalbaarheidsstudie. Deze is naar verwachting eind Q2 gereed. Voor de zomer volgt een informatienota voor de raad waarin het besluitvormingsproces nader wordt toegelicht.
Werken - We stimuleren besparing van energie en de opwek van groene energie en spreken bedrijven daarop aan. We zetten hiervoor faciliteiten in, zoals het Energieloket Zakelijk Wijchen, een zakelijke duurzaamheidslening en adviezen van het Regionaal Expertiseteam Energie van de Groene Metropoolregio. Daarnaast maken we met de ODRN afspraken voor handhaving bij bedrijven die maatregelen moeten uitvoeren van de Erkende Maatregelen Lijst (EML).	Er is een inloopspreekuur voor ondernemers georganiseerd door het REE. De opkomst was matig. In onze economische nieuwsflits en in Wijchen Zakenvisie wijzen we regelmatig op de informatie en netwerken die we aan kunnen bieden. De handhaving bij bedrijven die maatregelen moeten uitvoeren van de Erkende Maatregelen Lijst zit in de afrondende fase.
- We gaan verder met verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen en organisatie aan de hand van de CO2-prestatieladder. Zo geven we het goede voorbeeld.	Er is in het eerste kwartaal van 2025 een energie coördinator aangesteld die zich richt op het in beeld brengen en monitoren van alle energieverbruiken. Daarnaast is er een medewerker aangesteld die zich richt op het terugdringen van het energieverbruik. De werkzaamheden ten behoeve van het verduurzamen van het Mozaïek zijn inmiddels gestart.

7.c	***Afval: opgeruimd staat netjes*** *Gemeente en inwoners zorgen samen dat afval netjes opgeruimd wordt. We gaan door met het stimuleren van de huishoudelijke afvalscheiding. Hiermee willen we bereiken dat afvalstoffen weer als grondstof kunnen worden ingezet en de hoeveelheid te verbranden restafval wordt beperkt. Bij knelpunten zoeken we naar praktische oplossingen.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Onze afvalinzameling blijven we verbeteren. Daarbij hebben we aandacht voor het stimuleren van afvalscheiding: kwalitatief en kwantitatief. Hiervoor is een communicatiecampagne opgezet. • In aangepaste vorm voortzetten van de campagne “Weet wat je achterlaat”. Besluitvorming over voortzetting volgt eind 2024. • Uitwerken van een tweetal moties “afval onder de grond” en “Minder afval en mooier straatbeeld”. Hierbij wordt uitgewerkt hoe de afvalinzameling van de toekomst er uit moet zien bij nieuwe projecten en wordt uitgewerkt hoe bestaande infrastructuur breder ingezet kan worden.	De communicatiecampagne "Weet Wat Je Achterlaat" is eind maart 2025 afgerond. Beantwoording moties volgt voor de zomer 2025.
We werken uit hoe een proef met een tijdelijk roulerend inzamelpunt voor grofvuil in onze wijken kan werken. Hierbij wordt verkent hoe hiermee meer service kan worden verleend en dit binnen ons bestaande systeem kan passen.	De verkenning heeft een aantal aandachtspunten naar voren gebracht. In afstemming met de wethouder is besloten deze punten mee te nemen in een meningsvormende nota rondom afvalinzameling die aan de raad voorgelegd gaat worden. Dit om een bredere discussie over de uitdagingen en de uitgangspunten rondom afvalinzameling op te starten. De meningsvormende nota wordt medio 2025 aangeboden is de verwachting.
Zwerfafval gaan we tegen door in te zetten op bewustwording en het ondersteunen van initiatieven van inwoners om zelf zwerfafval op te ruimen. Voortzetten aanpak zwerfafval door inzet	De aanpak is voortgezet. Ook is een nieuwe coördinator/adviseur burgerparticipatie aangenomen die de relaties met vrijwilligers gaat coördineren en verder gaat ondersteunen.

Beestenbende en vrijwilligers die zwerfafval opruimen etc.	

7.d	***Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg*** *We dragen zorg voor het inzamelen, transporteren en verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater. Samen met waterschap, provincie en rijk geven wij zo invulling aan het kwalitatief en kwantitatief duurzaam waterbeheer.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Van de riolering afkoppelen van 1 ha openbaar verhard oppervlak, in samenloop met reconstructies van de openbare ruimte.	Voor 2025 zijn er nog geen concrete verzoeken voor een kostenbijdrage ingediend. Wel wordt voor 2025 rekening gehouden met een bijdrage ad € 50.000 voor de reconstructie Esdoornstraat en € 65.000 voor de reconstructie Berkenhof.
Uitvoeren maatregelen Denkstappenmodel kern Wijchen.	Is als PM-post in de begroting opgenomen (nog geen concrete kosten geraamd). De kosten worden nader geconcretiseerd bij het opstellen van het SSW kern Wijchen (zie ook hieronder). Naar verwachting is het SSW kern Wijchen gereed eind 2026/begin 2027. Voor de uitvoering van de maatregelen wordt aansluitend een kredietaanvraag aan de raad voorgelegd. Bij instemming kunnen de voorbereidingen worden gestart en daaropvolgend de uitvoering.
Onderzoek H2S inprikpunten mechanische riolering.	Vanwege capaciteitsgebrek doorgeschoven naar 2026.
Actualiseren BRP's/SSW's. BasisRioleringsPlannen / Systeemoverzichten Stedelijk Water (SSW's) geven inzicht in het hydraulisch (bergings- en afvoercapaciteit) en milieutechnisch (vuiluitworp bij overstorting) functioneren van het stedelijk watersysteem (riolering, wadi's, e.d.).	Wordt opgestart zodra het Onderzoek denkstappenmodel is afgerond (naar verwachting 3de kwartaal 2025). Dan worden ook de beoogde maatregelen denkstappenmodel doorgerekend op het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van het stedelijk watersysteem van kern Wijchen.
Onderzoek waterkwaliteitspoor n.a.v. BRP's/SSW's.	Vanwege capaciteitsgebrek doorgeschoven naar 2026.
Digitaliseren huisaansluitingen: De kaartjes met gegevens van huisaansluitingen zijn nog 'analoog' (gescande handgetekende kaartjes) en worden gedigitaliseerd naar de GIS-omgeving (digitaal getekend en in een kaartlaag gezet).	De digitalisering van de huisaansluiting schetsen wordt een onderdeel van het nieuwe beheerprogramma. We zijn nu bezig met het corrigeren van de data, aansluitend wordt het digitaliseren van de huisaansluitingen opgepakt. De onderhandelingen(aanbesteding) met een aantal partijen die de digitaliseren kunnen realiseren zullen na de zomervakantie starten.

Klimaatmiddelen
In april 2023 ontving de gemeente Wijchen een toekenning van de zogenaamde CDOKE gelden (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid), een tijdelijke regeling betreffende een meerjarige specifieke uitkering voor capaciteit (bemensing) van decentrale overheden voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.
Daarnaast zijn specifieke uitkeringen beschikbaar gesteld voor energiearmoede en de Lokale Aanpak Isolatie LAI (voorheen Nationale IsolatieProgramma (NIP)).
Deze middelen komen beschikbaar naast de jaarlijkse programmagelden.

Onderstaande tabel geeft het totale beeld voor 2025 en verder. Jaarlijks worden er CDOKE-middelen toegekend. In 2025 zijn er extra CDOKE-middelen toegekend, in totaal bijna € 1,4 miljoen. Daarnaast zijn er in 2025 ook nog resterende middelen uit 2023 en 2024 beschikbaar. De CDOKE-middelen voor 2026 en 2027 zijn nog niet toegekend, maar naar verwachting ruim € 800.000,-.

Omdat er in 2025 dus extra middelen zijn, die we niet in 1 jaar doelmatig in kunnen zetten, worden deze verdeeld over 2026 en 2027. Dit wordt zichtbaar in de rij 'Verdeling CDOKE 2025'.

Daarnaast zijn er de jaarlijkse programmagelden duurzaamheid.

Middelen Energietransitie

	2024 totaal	**resultaat 24**	**2025**	**2026**	**2027**
Programmagelden	€ 218.989		€ 124.701	€ 124.701	€ 124.701
Klimaatakkoord gelden (CDOKE)	€ 1.378.162	€ 783.373 [1]	€ 1.384.711	€ 824.289	€ 883.638
Verdeling CDOKE 2025			€ -934.711 [2]	€ 467.356	€ 467.356
sub-totaal	**€ 1.597.151**		**€ 574.701**	**€ 1.416.346**	**€ 1.475.695**
Cdoke gelden resultaat 24			€ 783.373		
totaal inclusief resultaat cdoke 2024			**€ 1.358.074**	**€ 1.416.346**	**€ 1.475.695**
SPUK energiearmoede	**€ 642.278**		**€ 560.000**		
SPUK nationaal isolatieprogramma	**€ 2.565.269**				
TOTAAL	€ 4.804.698		**€ 1.918.074**	**€ 1.416.346**	**€ 1.475.695**

[1] Dit resultaat (uit 2024) wordt naar verwachting besteed in 2025.

[2] In 2025 ontvangen we extra CDOKE gelden. We verwachten niet dat in zijn geheel te besteden. Dit verwachte resultaat (€ 934.711) wordt gelijk verdeeld over 2026 en 2027.

De klimaatmiddelen zijn onderverdeeld in 6 opgaven, te weten:

- <u>1. Ontzorging</u>
  Binnen het thema ontzorging vallen alle kosten voor het energieloket (zowel fysiek als digitaal), de energiecoaches en het regionaal energieloket voor bedrijven. Ook valt de wijkaanpak isolatie hieronder. Daarnaast is een publiekscampagne gestart.
- <u>2. Duurzame warmte</u>

Naast de kosten voor verkennende onderzoeken naar de kansen voor collectieve warmtenetten, is hier ook het initiatievenbudget ondergebracht voor inwoners om lokale initiatieven te ontplooien op het gebied van klimaat en energie.

- 3. Duurzame elektriciteit
  Dit betreft uitgaven voor onder andere alle werkzaamheden die te maken hebben met ruimtelijke procedures van grootschalige opwek-projecten en het organiseren van een tender voor een tweede windpark.
- 4. Energietransitie algemeen
  Hierin zijn de personeelskosten ondergebracht voor medewerkers binnen de WDW die zich bezighouden met klimaat- en energiebeleid, zowel binnen het team energietransitie, als binnen andere teams van de WDW. Het betreft onder andere extra capaciteit ten aanzien van duurzame mobiliteit, extra capaciteit voor team Economische Zaken ten aanzien van het verduurzamen van bedrijven, extra capaciteit voor juridische zaken voor de ondersteuning van RO procedures van grootschalige opwek-projecten en extra capaciteit voor team vastgoed voor energiebeheer. Ook de kosten voor de LES (Lokale Energie Strategie), de implementatie van de CO2 Prestatieladder en de procesbegeleiding rond Smart Energy Hubs vallen hieronder.
- 5. SPUK Energiearmoede
  Voor de bestrijding van energiearmoede is in 2022 een aanpak ontwikkeld, die in 2023, 2024 en 2025 wordt voortgezet. Inwoners die het risico liepen om te maken te krijgen met energiearmoede, hebben het aanbod ontvangen om een energieklusser op bezoek te krijgen voor het nemen van kleine energiebesparende maatregelen. In specifieke gevallen kwamen mensen ook in aanmerking voor een energiezuinige koelkast. In 2025 kunnen woningeigenaren ook in aanmerking komen voor subsidie van een energiebesparende maatregelen.
- 6. SPUK Lokale Aanpak Isolatie (LAI) (voorheen Nationaal IsolatieProgramma)
  De rijksoverheid heeft een specifieke regeling in het leven geroepen om woningen met lage energie labels financieel te steunen bij het nemen van isolerende maatregelen door middel van subsidies. Er is een aanpak ontwikkeld, die in 2024 wijkgericht van start is gegaan. Deze wordt in 2025 voortgezet.

Financiële verantwoording

Financiële verantwoording voor de mei rapportage 2025

	Opgaven	Budget	Werkelijk	Verwacht	Restant
1	Ontzorging	389.701	23.786	347.900	41.801
2	Duurzame warmte	100.240	12.849	135.000	-34.760
3	Duurzame elektriciteit	20.000	1.462	110.000	-90.000
4	Energietransitie	814.760	34.514	765.174	49.586
	sub-totaal CDOKE + programmagelden	*1.324.701*	*72.611*	*1.358.074*	*-33.373*
5	SPUK energiearmoede	560.000	0	560.000	0
6	SPUK LAI	347.900	1.523	347.900	0
	Totaal	**2.232.601**	**74.134**	**2.265.974**	**-33.373**

Bij de werkelijke kosten, zijn de kosten van doorbelasting personeel en inhuur, via de WDW, nog niet meegenomen, deze volgen in de volgende rapportage.

Een puntsgewijze toelichting:

- De meeste posten zijn omhoog bijgesteld om dat er nu meer inzicht is in de kosten voor de uit te voeren projecten.
- Voor Ontzorging blijft de realisatie achter. Dit komt omdat er een nieuw bureau geselecteerd moest worden om de ontzorgingsaanpak uit te voeren. Dit bureau is geselecteerd en kan nu aan de slag.
- De realisatie bij Energietransitie – overkoepelend loopt voornamelijk achter omdat de kosten van doorbelasting personeel en inhuur nog niet zijn meegenomen. Dit volgt in de volgende rapportage.

- Wat betreft de SPUK energiearmoede is ruim €560.000 in 2024 onbenut gebleven. Deze regeling is verlengd en loopt tot eind 2027. Dat biedt nog veel mogelijkheden om deze middelen te laten landen bij onze inwoners.
- De Lokale Aanpak Isolatie (in de tabel terug te vinden als SPUK nationaal isolatieprogramma) begint op stoom te komen. We zien dat steeds meer inwoners de gemeente weten te vinden om aanspraak te maken op de subsidie. Deze regeling heeft een looptijd tot eind 2027, met mogelijkheden tot verlenging. Er is dus nog een heel aantal jaren in het vooruitzicht om deze middelen te besteden.

Financieel:

				(Bedragen x € 1.000)
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
7.1	Volksgezondheid	2.234	2.225	9
7.2	Riolering	-1.487	-1.487	0
7.3	Afval	-1.414	-1.414	0
7.4	Milieubeheer	1.461	1.095	366
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	3	3	0
	Resultaat	**797**	**422**	**375**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
7.1	GR GGD: conform afspraken met de GR GGD wordt het overschot 2024 op het onderdeel Veilig Thuis teruggestort naar de deelnemende gemeenten. Dit levert een incidenteel voordeel op.	0	5
7.1	Schoollogopedie extra afname Beuningen.	0	9
7.2	Op grond van de Munitax-rapportage per 1 maart 2025 wordt een iets hogere opbrengst uit de rioolheffing verwacht.	135	0
7.2	Meer uitgaven voor rioolaansluitingen dan begroot.	0	-5
7.2	Het verwachte voordeel op de riolering rekenen we af met de voorziening tariefsegalisatie	0	-130
7.4	Hogere dividenduitkering van de MARN	0	204
7.4	De ODRN geeft aan dat de werkplannen voor 2025 aanleiding geven om de bijdrage van Wijchen te reduceren.	0	160
	Overig	0	-3
	TOTAAL	**135**	**240**
		375	

3.8 Programma 8 Wonen en bouwen

Speerpunten:

8.a	***We gaan bouwen*** *De komende jaren bouwen we fors meer woningen. Zo snel mogelijk. Daarom geven we nu voorrang aan het realiseren van bestaande plannen.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Voor de periode tot en met 2030 hebben we al voldoende plannen voor ruim 2.000 woningen. Voor de periode na 2030 verkennen we de opgave en werken we de strategie verder uit. Deze strategie sluit aan op de verstedelijkingsstrategie in de Groene Metropoolregio. Er wordt gewerkt aan een 'addendum' op de Woondeal 2.0 waarin naar verwachting de gevraagde woningbouwaantallen verder worden verhoogd.	Het addendum Woondeal wordt voor de zomer verwacht, daarna informeren we de raad.
We houden koers op lopende projecten, zoals Wijchen-West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid.	Huurlingsedam fase 4 en Kraanvogel fase 1 is bouw woningen gestart, TKWM is de uitvoering (parkeergarage) gestart. Wijchen West en Hart van Zuid zijn de plannen in voorbereiding.
Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven, met name in de kleine kernen. In Wijchen West willen we meer proactief zijn in het realiseren van ongeveer 100 woningen in vijf CPO's.	na vaststelling bestemmingsplan Wijchen West (verwacht mei 2025) werken we de CPO aanpak verder uit.
We verkennen het verruimen van mogelijkheden voor woningsplitsing en woningdelen	We doen mee aan een quickscan van de provincie voor regelgeving en beleid over woningsplitsen en -delen. Daarna werken we dit lokaal uit.
In 2024 is een handreiking circulair bouwen opgesteld. Deze wordt de komende tijd vertaald in een werkwijze om circulariteit concreet handen en voeten te geven.	De handreiking circulair bouwen is opgenomen in het Handboek Inrichting openbare ruimte. Voor circulaire infra wijzen we een pilotproject aan. Voor nieuwbouw signaleren we per initiatief kansen om circulariteit doelstellingen vast te leggen. Hierbij maken we gebruik van de handreiking circulair bouwen.

8.b	***Sterke en prettige dorpen en wijken*** *We bouwen niet zomaar. De kwaliteit van onze dorpen en wijken staat voorop. We bewaren het dorpse karakter van Wijchen en de kernen. Dat betekent leefbare buurten met voldoende groen, waarin mensen elkaar ontmoeten en iets voor elkaar over hebben. Onze unieke en mooie dorpsgezichten en karakteristieke panden beschermen en behouden we.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We werken het Woonfonds bestaande wijken verder uit, met eerste prioriteit voor Wijchen-Zuid/Diepvoorde. Met het woonfonds kunnen we investeren in de woonopgaven van bestaande wijken en kernen.	Medio 2025 komt er een nota naar de raad over dit onderwerp
Uitvoering plan van aanpak Diepvoorde.	In Diepvoorde werken we aan de leefbaarheid door inzet op een fysiek spoor waarbij we in samenwerking met bewoners en wijkprofessionals de mogelijkheden onderzoeken om de kwaliteit van de leefomgeving te optimaliseren. Dit betreft o.a. afval, groen, het aangezicht van de wijk etc. Middels huisbezoeken en een integrale

	gebiedsgerichte aanpak bekijken we de mogelijkheden om bewoners via een maatwerk aanpak te ondersteunen en zodoende de sociale cohesie te vergroten.
We actualiseren de Woonzorgvisie.	De actualisatie van de woonzorgvisie wordt naar verwachting in Q3 naar de raad gestuurd.

8.c	***Goede voorzieningen in de buurt*** *Voor een goede leefbaarheid is het belangrijk dat er voorzieningen in de buurt zijn. Denk aan ruimte voor groen, speelplekken en beweegplekken voor jong en oud en dorpshuizen of wijkcentra om elkaar te ontmoeten.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
In Wijchen Zuid werken we aan een bruisend voorzieningenhart met een met voldoende groen en ruimte voor ontmoeting. Daarbij blijven we de inwoners betrekken. In 2025 wordt het masterplan ter besluitvorming voorgelegd.	De verwachting is dat het masterplan nog voor het zomerreces 2025 aan de raad ter besluitvorming wordt aangeboden. In maart van dit jaar is het ontwerp voor reacties voorgelegd aan de inwoners via digitale participatie en een inloopbijeenkomst. Na een positief besluit van de raad zal de ruimtelijke procedure worden gestart en zal met gebouwontwerpen worden gestart.
Het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer biedt een kwaliteitsimpuls aan het centrum. We gaan door op de ingeslagen weg, met een bruisend centrum en voldoende parkeerplekken. Dit doen we samen met inwoners en ondernemers.	Hiervoor lopen we nog steeds op koers, de omgevingsvergunning is aangevraagd en we zijn gestart met het bouwrijp maken.

8.d	***Investeren in het buitengebied*** *Ons buitengebied is mooi en dat houden we graag zo. Dat doen we door de ruimte op een verstandige manier te gebruiken, waarbij we het landschap behouden en versterken en versnippering tegengaan.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Duurzame veehouderij stimuleren wij door duurzaamheidsinitiatieven te faciliteren.	Vanuit de Groene Mantel onderzoeken we samen met agrariërs welke mogelijkheden er zijn voor verduurzaming, verbetering waterkwaliteit, klimaat en natuur en een goed verdienmodel. Daarvoor worden de lopende projecten eerst in kaart gebracht.
We geven agrariërs ruimte voor nieuwe perspectieven voor de toekomst. We werken aan een gebiedsvisie voor het buitengebied, waarbij we nadrukkelijk oog hebben voor eventuele transformatie.	In afstemming met de Groene Metropool Regio en het gebiedsproces Beuningen, Druten, Wijchen en Nijmegen onderzoeken we hoe we de verschillende trajecten zo goed mogelijk op elkaar afstemmen en verbinden met het Groen Blauw Raamwerk. Vanuit deze basis kunnen we verder bouwen aan een gebiedsvisie voor het buitengebied.

8.e	***Inzetten op flexwoningen*** *We willen de druk op de woningmakrt verminderen.*
In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
We zetten in op het verminderen van de druk op de woningmarkt. Bijvoorbeeld door het realiseren van flexwonen. Maar ook door kansen in de bestaande woningvoorraad te benutten en door transformatie van panden. In 2025 onderzoeken we hoe we de bestaande woningvoorraad beter kunnen benutten (woningsplitsing, woningdelen, optoppen).	De handreiking circulair bouwen is opgenomen in het Handboek Inrichting openbare ruimte. Voor circulaire infra wijzen we een pilotproject aan. Voor nieuwbouw signaleren we per initiatief kansen om circulariteit doelstellingen vast te leggen. Hierbij maken we gebruik van de handreiking circulair bouwen.

8.e	***Omgevingswet*** *De Omgevingswet is per 1 januari 2024 in werking getreden. Deze nieuwe wet vraagt een nieuwe werkwijze en invulling van nieuwe kerninstrumenten. Dit vraagt om een samenhangende aanpak: samenhang in beleid (omgevingsvisie en omgevingsprogramma's), samenhang tussen beleid en regels en tussen regels onderling in het omgevingsplan. De komende jaren werken we hieraan om dit vorm te geven. De eerste stap, de Omgevingsvisie, is reeds vastgesteld voor de gemeente Wijchen.*

In 2024 doen we (begroting)	**Verantwoording**
Onderzoek en start met Omgevingsprogramma's	Er is een aanbesteding voor de plansoftware omgevingsdocumenten bezig die na de zomer 2025 afgerond moet zijn en er is een aanbesteding bezig voor een bureau wat het omgevingsplan gaat maken wat daarna uitgerold gaat worden vanaf ongeveer 2029 over de gehele gemeente.
Realisatie Omgevingsplan 2024-2030 Implementatie beleidscyclus Omgevingswet 2025-2026 Implementatie nieuwe werkwijze Omgevingswet 2023-2026	Er is een aanbesteding voor de plansoftware omgevingsdocumenten bezig die na de zomer 2025 afgerond moet zijn en er is een aanbesteding bezig voor een bureau wat de basisregeling voor het omgevingsplan gaat maken wat daarna uitgerold gaat worden vanaf ongeveer 2027 over de gehele gemeente.

Bouwleges

Belangrijkste ontwikkelingen beleid lopende jaar

In de eerste 3 maanden van 2025 is een bedrag aan bouwleges van ruim € 206.000,- in rekening gebracht waarvan ruim € 89.000 reeds is ontvangen.
In de begroting 2025 is een bedrag opgenomen van € 1.372.000 aan legesinkomsten.
De legesinkomsten lopen op dit moment dus achter op de planning.
Maar in de huidige werkvoorraad vergunningaanvragen zit op dit moment nog voor ca. € 175.000,- aan bouwleges dat nog in rekening moet worden gebracht zodra de vergunning verleend kan worden.

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. begroting?

In de begroting 2025 was een legesbedrag van € 483.000 (op basis van 21 miljoen bouwkosten) opgenomen m.b.t. het asielzoekerscentrum. Dat project heeft echter wat vertraging opgelopen, deze leges worden niet meer in 2025 ontvangen.
Verder zullen op basis van het recent geactualiseerde woningbouwprogramma, dit jaar ca. 24 woningen doorschuiven naar 2026. Dit betekend dat hiervoor € 65.850 minder aan leges binnen gaan komen in 2025. Deze leges vallen echter niet weg maar komen in 2026 alsnog binnen.
De verwachting nu is dat in 2025 in totaal ruim € 931.000 aan bouwleges ontvangen zal worden. Dit is inclusief de ca. € 76.000 aan bouwleges dat voor 2024 was begroot maar door stagnatie van de vergunningverlening, in 2025 wordt ontvangen.
De verwachting is dat in totaal ca. € 441.000 minder aan leges ontvangen zal worden t.o.v. de begroting.

De kans is aanwezig dat de verwachte lagere legesinkomsten in de loop van 2025 alsnog gaan meevallen, wanneer er grotere aanvragen binnenkomen die niet zijn voorzien. Tot nu toe worden ieder jaar namelijk onvoorzien enkele grotere aanvragen ingediend die de tegenvallers grotendeels opvangen.

Financieel:

			(Bedragen x € 1.000)	
TV	**Taakveld**	**Begroot**	**JEV**	**Saldo**
8.1	Ruimtelijke ordening	-14	-8	-6
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	20	20	0
8.3	Wonen en bouwen	-1.180	-726	-454
	Resultaat	**-1.174**	**-714**	**-460**

TV	**Toelichting verschil baten en lasten rekening/begroting (min is nadeel)**	**Structureel**	**Incidenteel**
	Lagere opbrengsten voor bouwvergunningen, met name door uitloop van projecten voor een nadere uiteenzetting verwijzen we naar de themarapportage bouwleges.	0	-441
	Extra uitgaven luchtfoto's, vanwege nieuwe Europese aanbesteding.	-7	0
	Overig	0	-12
	TOTAAL	**-7**	**-453**
		-460	

4. Bouwgrond

Op basis van de conceptnota grondexploitaties bij de jaarrekening 2024 zijn de begrote winstnemingen begin 2025 als hieronder weergegeven berekend. Uitgebreide onderbouwingen zijn te vinden in de Meerjaren Prognose Bouwgrondexploitaties (MPG), die we gelijktijdig hebben aangeboden met de jaarrekening 2024.

Verwachte exploitatieresultaten bouwgrond (x € 1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2024	2025	2026	2027	>2028
1	TKWM	307					307
2	CPO Duurzaam Wonsick	41		41			
3	Kleinschalige woningbouw Batenburg	-198	-198				
4	CPO Bergharen "de Steenuil"	197			197		
5	Wijchen-West*	3.260					3.260
6	Afgewikkelde projecten	0					
	Totaal exploitaties	**3.607**	**-198**	**41**	**197**	**0**	**3.567**
1	Voorziening TKWM (balans)	161	161				
2	Kleinschalige woningbouw Batenburg	198	198				
	Totaal voorzieningen	**359**	**359**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Totaal Begroting	**3.966**	**161**	**41**	**197**	**0**	**3.567**

De verliesvoorziening Tussen Kasteel en Wijchens Meer valt in de jaarrekening 2024 vrij, omdat we een klein positief eindresultaat verwachten. In voorbereiding zijn grondexploitaties Havenweg, Hart van Zuid, Kraanvogel 1b, Uitbreiding Bijsterhuizen en CPO Batenburg Noord.

In 2025 verwachten we grondexploitatie Wonsick financieel af te sluiten.

5. Projecten

In dit hoofdstuk worden enkel de grote projecten, of projecten met actuele financiële of bestuurlijke risico's toegelicht. Hierbij zoomen we in op de voortgang, de risico's en de financiën. In z'n algemeenheid zien we risico's vanwege de stijgende prijzen. Dit legt druk op de financiën van de lopende en in voorbereiding zijnde projecten, waarbij de bestaande financiële kaders onder druk komen te staan. We blijven dit volgen.

5.1 Wijchen West

Algemeen

Wijchen-West is een versnellingslocatie voor 1.300 woningen. De benodigde gronden zijn in bezit van de gemeente en de samenwerkende marktpartijen. Zomer 2023 is een anterieure overeenkomst getekend met de marktpartijen voor de ontwikkeling van het noordelijke deel, de Groene Geest. Hier kunnen 764 woningen worden gerealiseerd. In het zuidelijke deel, De Vormers, kunnen onder regie van de gemeente 536 woningen worden gerealiseerd. In oktober 2023 zijn door de gemeenteraad het Voorlopig Ontwerp Stedenbouwkundig Plan (VOSP) en de grondexploitatie vastgesteld. Hiermee is de start gegeven voor de verdere uitwerking van het project om tot de realisatie te komen.

Het ontwerp bestemmingsplan heeft van december 2023 tot eind januari 2024 ter inzage gelegen, we hebben 10 zienswijzen ontvangen. De zienswijzennota en ambtshalve wijzigingen op het bestemmingsplan worden op dit moment verwerkt. Gelijktijdig met de publicatie van het ontwerp bestemmingsplan is ook de ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb) aangevraagd. Momenteel zijn we nog met de marktpartijen in gesprek over de compensatiegronden ten behoeve van de das. Zodra dat duidelijk is kunnen we de ontheffingsaanvraag hierop aanpassen. Met de provincie houden we nauw contact over de aanvraag en voortgang van het bepalen van het compensatiegebied.

Momenteel werken we aan de uitwerking van de zone rondom het spoor (geluidsschermen, tunnel tussen noord en zuid, en verkeersmaatregelen rondom de spoorwegovergang Westerdreef), uitwerking van de schoollocatie en verkeersonderzoeken voor de hoofdontsluiting van het project. De verkeersonderzoeken voor de hoofdontsluiting doorlopen we samen met de provincie, omdat de aansluiting van het project voornamelijk plaatsvindt op provinciale wegen.

We zijn gestart met het uitwerken van het VOSP naar een DOSP. In het DOSP worden de ontwerpvragen en opmerkingen nader uitgewerkt en werken we ook het beeldkwaliteitsplan verder uit. Het DOSP zal na vaststelling door het college dienen als uitgangspunt voor de verdere uitwerking van het inrichtingsplan en de woningen.

(x € 1.000)	Begroot eindsaldo	Verwachting eindsaldo	Verschil
Financiën	€ 2.281	€ 3.260	€ 1.349
Oplevering			eind 2035

De grondexploitatie voor Wijchen-West is eind oktober 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarmee is de gemeentelijke cofinanciering voor de reeds ontvangen WBI-subsidie geregeld. Naast cofinanciering door de gemeente heeft ook de provincie een bijdrage in de cofinanciering beschikt. Met de vaststelling van de grondexploitatie en VOSP is de start gegeven voor de verdere uitwerking van het project en het hiervoor benodigde budget beschikbaar gesteld. In voorgaande stukken heeft een inhoudelijke toelichting plaatsgevonden op de grondexploitatieberekening zoals deze is opgesteld voor de WBI-subsidie, met een positief saldo van € 61k. Aangezien de presentatie van de cijfers voor de WBI-aanvraag afwijkt van de geldende regels (BBV) van de gemeente, heeft er een vertaalslag plaatsgevonden. Vanaf heden zullen we rapporteren op de BBV voorschriften. De kosten zijn geknipt in een actieve grondexploitatie, een faciliterend deel en overige posten. Het betreft dus slechts een andere presentatiewijze. De grondexploitatie wordt jaarlijks geactualiseerd. Na verrekening van de overige posten resteert een positief projectsaldo van € 3,3 mln. Dit saldo is vooralsnog nodig om de gewogen risico's uit deze projectfase te kunnen afdekken. Voor een nadere detaillering verwijzen we u naar de nota MPG.

Risico's

Technische oplevering	G	
Financiën	!	De GREX is in oktober 2023 vastgesteld en wordt jaarlijks geactualiseerd. De uitwerking van het VOSP vraagt nog steeds om rekenen en tekenen, die zal gezamenlijk op gaan. Zodra de ontwerpen voor de infra maatregelen langs het spoor zijn uitgewerkt, maken we daarvoor ook ramingen, om deze te kunnen vergelijken met de GREX. Op basis van nadere afspraken tussen partijen kunnen we ook de kosten voor de natuurcompensatie in beeld brengen. we denken hierbij onder andere aan de volgende onderdelen: haalbaarheid woonprogramma (past het?), hogere kosten voor de tunnels en ontsluiting van het plan, hogere kosten voor natuurcompensatie, onder druk staande opbrengsten. Hiermee staat de grex onder druk en blijft het een uitdaging om de grex positief te houden Naarmate het project vordert komt hierin meer duidelijkheid en neemt de onzekerheid van de getallen af.
Organisatie	G	
Tijd	!	Er zijn op dit moment nog veel afhankelijkheden van derden ten aanzien van de start van de werkzaamheden, te denken aan het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan en het verkrijgen van de ontheffing Wnb. Deze procedures zullen voor een groot deel bepalen hoe snel we kunnen gaan bouwen. Nadat we de ontheffing voor de Wnb hebben ontvangen, zullen de mitigerende maatregelen getroffen moeten worden, voordat de huidige habitat van de beschermde soorten kan worden aangetast.
Informatie	G	

5.2 MFA Westwijzer

Het project MFA Westwijzer omvat het realiseren van vervangende nieuwbouw voor school, opvang, sport en wijkcentrum Wijchen West. De vervangende nieuwbouw wordt gerealiseerd op de zelfde plek waar MFA Westwijzer nu gehuisvest is, zowel het hoofdgebouw als de dependance. Tijdelijk zijn de leerlingen naar Kraaijenberg verhuist, zodat de huidige locatie gesloopt kan worden en het nieuwe gebouw kan worden gerealiseerd. In 2023 is, samen met de gebruikers en de gemeente een ruimtelijk, functioneel en technisch Programma van Eisen opgesteld. Op basis daarvan is een stichtingskostenraming opgesteld, zijn er financiële afspraken gemaakt met kinderopvang De Eerste Stap over de dekking/ investering voor het kinderopvangdeel. Begin 2024 is een ontwerpteam van architecten en adviseurs geselecteerd en de ontwerpfase doorlopen tot en met het een uitgewerkt bestek. Inmiddels is de aanbesteding afgerond met een gunstig resultaat binnen de geraamde budgetten. In de begroting is rekening gehouden met een investeringsbedrag van €13.750.000, waarvan circa € 3 miljoen bijgedragen wordt door Kans en Kleur en de Eerste Stap.

(x € 1.000)	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën	€ 10.750	€ 989	€ 10.750	€ 0
Oplevering	juli-26		juli-26	

Op basis van het kwaliteitsniveau, zoals omschreven in het Programma van Eisen, is een bouwkostenraming gemaakt en vervolgens vertaald in een stichtingskostenraming. De stichtingskostenraming bestaat uit afzonderlijke kosten posten, zoals grondkosten, bouwkosten, bijkomende kosten, Losse inventaris, directiekosten, reserveringen en startkosten. Deze zijn ook weer onderverdeeld in subposten. Tijdens de ontwerp- en realisatiefase worden de kosten per post nauwlettend gevolgd, ter toetsing en financiële projectbeheersing. Aandachtspunt is het tijdschrijven (interne kosten), het nieuwe beleid dat alle interne kosten moeten worden doorbelast op het project is niet meegenomen bij het opstellen van het stichtingskostenbudget. Op basis van vastgestelde voorlopig ontwerp is een bouwkostenraming opgesteld, deze valt binnen het budget. In november is het definitief ontwerp vastgesteld, op basis van dit DO is een nieuwe raming gemaakt. Hierop is een second opinion uitgevoerd en beoordeeld als marktconform, zowel installatietechnisch als bouwkundig. Inmiddels is het technisch ontwerp vastgesteld. De omgevingsvergunning is verleend en de aanbesteding van uitvoerende partijen is afgerond met een gunstig resultaat binnen de begroting

Risico's

Haalbaarheid	G	
Financiën	G	
Organisatie	G	
Tijd	G	
Informatie	G	
Kwaliteit	G	

5.3 Hart van Zuid

Algemeen

De raad heeft op 26 september 2019 ingestemd met een routekaart 'Toekomst Hart van Zuid'. In de routekaart worden '5 opgaven' voorgesteld voor een integrale wijkaanpak om Wijchen Zuid toekomstbestendig te maken. Een van de 5 opgaven is 'Vitaal en bruisend voorzieningenhart' waarbij we het wijkhart bij het Zuiderpoort met alle maatschappelijke voorzieningen, woningen, winkels, gezondheidzorg en buitenruimte toekomstbestendig willen maken. Voor deze fysieke opgave is apart op 26 september 2019 een aanvullend werkkrediet verleend om een verdiepingsslag te maken voor de gebiedsvisie met de shareholders Talis en eigenaar van Winkelcentrum Rialto. Voor deze verdiepingsslag is subsidie voor de procesbegeleiding ontvangen van de Provincie. Op 21 oktober 2021 heeft de raad de gebiedsvisie vastgesteld. Op 30 mei 2024 heeft de raad een aantal uitgangspunten vastgesteld voor het opstellen van het masterplan. Op 12 maart 2025 is het ontwerp voor het masterplan openbaar geworden ten behoeve van participatie. Naar verwachting wordt het masterplan in het 2e kwartaal van 2025 aan de raad aangeboden. In deze projectrapportage beperken we ons tot de opgave voor het voorzieningenhart. De routekaart voor de gehele wijkontwikkeling is ingebed in de reguliere begroting van de gemeente.

	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën	€ 940	€ 858	€ 965	€ -25
Oplevering	Q2 2025		Q3 2025	

Indien de raad in latere fase opdracht verleent voor de fysieke herstructurering in het voorzieningenhart zal er t.z.t. een grondexploitatie worden geopend waarin het voorbereidingskrediet wordt opgenomen.

Er worden samenwerkingsmogelijkheden onderzocht met externe partijen om gezamenlijk tot een kwalitatief optimale en financieel efficiënte transformatie te komen van het voorzieningengebied. Voor de Masterplanfase is een werkkrediet van € 450.000,- beschikbaar gesteld. Aanvullend is op 30 mei 2024 € 490.000 aanvullend krediet door de raad beschikbaar gesteld.

Risico's

Haalbaarheid	G	
Financiën	I	Er zijn werkbudgetten beschikbaar gesteld voor het Masterplan voor het voorzieningenhart (later ten laste van de grondexploitatie) en voor het starten van de opstalontwikkeling (PvE) van een MFA. Er is besloten dat een projectmanager wordt ingezet door de gemeente en niet in gedeelde opdrachtgeving met Talis en Rialto (winkelcentrumeigenaar). Bij raadsbesluit van 30 mei 2024 is aanvullend voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor het maken van het Masterplan. De huidige prognose is dat dit krediet niet geheel toereikend zal zijn tot en met het besluit over het masterplan, dat is beoogd in september 2025. Bij de volgende projectrapportage hebben we daar naar verwachting een beter beeld bij.
Organisatie	G	
Tijd	G	
Informatie	G	
Kwaliteit	G	

5.4 Tussen kasteel en Wijchens Meer

Algemeen
Er is gestart met het bouwrijp maken van het gebied, de eerste rioolbuizen zijn in de Kasteellaan gelegd en de kabels en leidingen worden omgelegd.

(x € 1.000)	Begroot eindsaldo	Verwachting eindsaldo	Verschil
Financiën	€ -161	€ 307	€ 468
Oplevering	eind 2030		eind 2030

De geactualiseerde grex geeft een positief beeld ten opzichte van de vastgestelde Grex eind 2023. Dit is het gevolg van de ontvangen SBI subsidie van € 1.275.000,-. Daarnaast is de fasering van de kosten en de opbrengsten en de rente aangepast en zijn wat kleine aanpassingen gedaan. Per saldo levert dit een voordeel op van € 210.000. Het voordeel van circa € 1.485.000 is gestort in de reserve grote projecten. Voor de parkeergarage is er eind november 2023 een apart investeringskrediet van € 6.150.000 door de raad beschikbaar gesteld.
In het 2e kwartaal van 2025 zijn alle ramingen van de budgetten van de Openbare Ruimte geactualiseerd. Bij de jaarrekening 2024 is het project opnieuw doorgerekend, waarbij we aan het eind van het project op een klein positief eindresultaat verwachten uit te komen. Een gedetailleerde uitwerking van de opbouw van de kosten- en opbrengsten is opgenomen in de (vertrouwelijke) MPG, dit is een bijlage bij de jaarrekening 2024.

Risico's

Haalbaarheid	**G**
Financiën	**G**
Organisatie	**G**
Tijd	**G**
Informatie	**G**

5.5 Verduurzaming Mozaïek

Algemeen
De Omgevingsvergunning voor bouwdeel A, B en C is verleend. De aannemer levert bouwdeel D op 8 juli 2025 op. De aannemer heeft het Uitvoeringsontwerp voor bouwdeel A, B en C gereed en start in juni 2025 met de uitvoering. De Oplevering is in maart 2026. In mei 2025 richten we Het Palet als locatie voor de tijdelijke huisvesting in met bouwkundige, elektrotechnische en werktuigbouwkundige voorzieningen. De verhuizingen starten begin juni (Fase I t/m III).

(x € 1.000)	Begroot	Huidig	Verwachting	Saldo
Financiën	€ 7.754	€ 1.125	€ 7.754	€ 0
Oplevering	april-26		maart-26	

Op 20 juni 2024 besloot de raad, vanwege een hoog uitgevallen aanbestedingsresultaat en dus voorzienbare overschrijding, het krediet op te hogen met € 1.073.619. Het verhoogde investeringskrediet bedraagt nu € 9.451.933. Hiervan wordt € 1.273.569 uit subsidies gedekt, € 328.610 uit het onderhoudsfonds, € 96.000 via bestaande btw afspraak met de belastingdienst. De kapitaalslasten worden deels gedekt door vrijvallende huurbedragen aan de huidige GGD locatie.

Risico's

Haalbaarheid	**G**	
Financiën	**G**	
Organisatie	**G**	
Tijd	**G**	
Informatie	**G**	
Kwaliteit	**G**	

5.6 Investeringsbudgetten

Krediet omschrijving	Begroot	Kosten totaal t/m april 2025	Saldo huidig	PEV	Verwacht project resultaat	Toelichting
RSA Renovatie Natuurgrasvelden	€ 403k	€ 0k	€ 403k	€ 403k	€ 0k	
AVW Atletiekbaan KG & NG	€ 321k	€ 12k	€ 309k	€ 321k	€ 0k	
v.v. UHC veld 3 en 4 NG	€ 85k	€ 54k	€ 31k	€ 99k	-€ 14k	In het werk bleek de drainage niet meer te werken en vervangen
1e inr. Bonte Boomhut 1st tranche	€ 48k	€ 0k	€ 48k	€ 48k	€ 0k	
Aanpassing Maaswaal college	€ 842k	€ 67k	€ 775k	€ 842k	€ 0k	Er loopt nog een discussie over geldstromen met de schoolstichting.
Nieuwe basisschool eerste inrichting	€ 18k	€ 0k	€ 18k	€ 18k	€ 0k	Er is nog geen aanvraag ingediend.
Tijdelijke Huisvesting basisschool Zuiderpad 2unit(K)	€ 325k	€ 269k	€ 56k	€ 325k	€ 0k	
Verbouw gemeentewerf	€ 80k	€ 60k	€ 20k	€ 80k	€ 0k	Wandbekleding nog doen
Straatverlichting Wijchen, Leur, Hernen	€ 100k	€ 0k	€ 100k	€ 0k	€ 0k	Komst een nieuw verlichtingsplan. Hiervoor wordt het resterende budget gebruikt.
Fietspad Ravensteinseweg, Drutensewg Maasdijk	€ 504k	€ 266k	€ 238k	€ 504k	€ 0k	Project is na diverse vertragingen uitgevoerd.
Dynamisch parkeerrouteverwijssysteem	€ 375k	€ 80k	€ 295k	€ 375k	€ 0k	
Fietspad Balgoij Batenburg	€ 825k	€ 0k	€ 825k	€ 825k	€ 0k	Wegens gebrek aan grondeigendom en terughoudendheid van grondverkoop bij eigenaren heeft dit project vertraging.
Bouw parkeergarage TKWM(K)	€ 6.150k	€ 260k	€ 5.890k	€ 6.150k	€ 0k	Loopt volgens planning
Uitbreiding hemelwaterberging Woezik	€ 100k	€ 8k	€ 92k	€ 100k	€ 0k	
Renovatie kasteel Wijchen (oplevering restpunten)	€ 61k	€ 14k	€ 47k	€ 61k	€ 0	
Ontwikkeling Havenweg, aankoop grond	€ 2.200k	€ 50k	€ 2.150k	€ 2.200k	€ 0	
Uitvoering maatregelen Edisonstraat-	€ 1.277k	€ 26k	€ 1.251k	€ 1.277k	€ 0	
MUP mobilitieits snelheid buiten	€ 150k	€ 0k	€ 150k	€ 150k	€ 0	
Tijdelijke Huisvesting basisschool	€ 325k	€ 269k	€ 56k	€ 325k	€ 0	
Uitvoeringsprogramma 2025 OVL	€ 528k	€ 0k	€ 528k	€ 528k	€ 0	
Uitvoeringsprogramma 2025 wegen	€ 2.119k	€ 0k	€ 2.119k	€ 2.119k	€ 0	
Uitvoeringsprogramma 2025 OVL dim	€ 225k	€ 0k	€ 225k	€ 225k	€ 0	
Uitvoeringsprogramma 2025 OVL	€ 900k	€ 0k	€ 900k	€ 900k	€ 0	

5.7 Uitvoeringsprogramma openbare werken 2025

Project nummer	OMSCHRIJVING	Begroot	Werkelijk tm apr-25	Saldo	PEV	Saldo	Toelichting
	Uitvoeringsprogramma doorlopend uit 2024						
21019	Europaplein stamriool gem kantoor	173	0	173	173	0	Toegevoegd aan project TKWM
21178	Spoorwegovergangen	120	135	-15	120	0	Spoorwegovergang niftrik gereed.
21180	Wijchensmeer deel 1 en 4	100	1	99	100	0	Flora en fauna onderzoeken zijn bezig.
21172	Berkenhof	228	10	218	225	3	Moet nog aanbesteedt worden
21179	vormerseweg	45	45	0	90	-45	Budgetoverschrijding door keuzes vanuit inzet burgerparticipatie
21190	Wijchen centrum	60	31	29	60	0	Moet nog aanbesteedt worden
21192	Wijchen Esdoornstraat	126	6	120	126	0	Voorbereiding gestart
21193	Wijchen fietspad Het Zadel	100	114	-14	150	-50	Verontreinigde grond en meer teerhoudend asfalt aangetroffen waardoor forse meerkosten
21201	Wijchen Valendrieseweg	35	25	10	35	0	Onderzoeken opgestart
21184	Alverna Heumenseweg	40	60	-20	67	-27	Uitbreiding project aangevraagd bij PPN 2025, opleverdatum eind 2025
21187	Bergharen Schaarsestraat	27	0	27	27	0	Onderzoeken opgestart n.a.v. resultaten wordt projectgebied bepaald. Daarna datum bepaling
21189	Vervanging bomen en groen diverse straten	9	0	9	9	-1	Project is afgesloten, geen werkzaamheden verricht.
21195	Wijchen Industriegebied oost	556	0	556	52	504	Project is afgesloten, geen werkzaamheden verricht.
21191	Wijchen Elckerlycweg	30	0	30	30	0	Project is afgesloten, geen werkzaamheden verricht.
21194	Wijchen Homberg 29e straat	55	0	55	55	0	Start project Q2, oplevering voor eind 2025
21198	Wijchen Oosterweg	30	0	30	30	0	Is in uitvoering, gereed Q2.
21202	Wijchen halfverharding	70	0	70	70	0	Vanuit JUP 2025 uitbreiding van 40k, opdracht is al gegeven en wordt in Q3 uitgevoerd.
21106	Aalsburg 15e en 18e straat	131	196	-65	131	0	
	Uitvoeringsprogramma 2025						
21204	Hofsedam gehele wijk	100	0	100	100	0	Project in uitvoering, gereed in 2025
21205	Asfaltbestek 2025	653	18	635	653	0	Onderzoeken opgestart.
21206	Homberg 26e en 27e straat (ism Talis)	259	0	259	259	0	Nog op te starten
21207	Damianusstraat en Eliasstraat	403	0	403	403	0	Concept ontwerp klaar
21208	Homberg 16e, 18e 20e straat (ism Talis)	357	0	357	357	0	Nog op te starten

Project nummer	OMSCHRIJVING	Begroot	Werkelijk tm apr-25	Saldo	PEV	Saldo	Toelichting
21209	Fietspad het Zadel (Brug)		0	0	40	-40	Vanuit PPN budget aanvragen
21210	Hof van Hagevoort		0	0	110	-110	Vanuit PPN budget aanvragen
21211	Vangrail vervangen		0	0	40	-40	Vanuit PPN budget aanvragen
21212	Kraanvogelstraat herinrichting	60	0	60	60	0	
	Fietspad TKWM	365	0	365	0	365	Uitstel naar 2026
	TOTAAL	**4.113**	**641**	**3.490**	**3.572**	**560**	

6. Begrotingswijziging

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. De financiële beheershandelingen moeten tot stand komen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting. Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de geraamde bedragen is er sprake van een onrechtmatigheid (begrotingsonrechtmatigheid). Dit omdat de overschrijding een inbreuk vormt op het budgetrecht van de gemeenteraad.
We constateren in deze rapportage een aantal afwijkingen op programma's, welke we met onderstaande begrotingswijziging repareren. Deze mutaties komen voort uit bestaand beleid. Nieuw beleid wordt alleen bij de Begroting en Perspectiefnota afgewogen.

In de samenvatting (hoofdstuk 2) hebben we de grote afwijkingen benoemd. Meer in detail vindt u de analyses binnen de programma's in hoofdstuk 3. Met onderstaande begrotingswijziging passen we de budgetten aan op basis van de jaareindeverwachting uit deze rapportage, waarbij we ook de mutaties met de reserves meenemen. Bij de jaarrekening gaan we vervolgens de afwijkingen ten opzichte van deze stand analyseren en rapporteren.

In onderstaande tabel betekenen negatieve getallen een nadelig effect op het begrotingsresultaat. Zo betekent een negatief getal onder baten, minder verwachte inkomsten. Een negatief getal onder lasten betekent meer uitgaven. Een negatief getal onder onttrekkingen, betekent minder inzet uit de reserve en een negatief getal onder dotatie, een hogere storting in de reserve ten laste van het resultaat.

Bedragen x €1.000

					Reserves		
Programma	**Taakveld**	**Taakveld omschrijving**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Totaal**
0	0.1	Bestuur	-23	-110			-133
	0.2	Burgerzaken	0	-17			-17
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden		-25	-2		-27
	0.4	Overhead	-39	707	134		802
	0.5	Treasury	844				844
	0.61	OZB woningen	80				80
	0.62	OZB niet-woningen	376				376
	0.64	Belastingen overig	-12	-10			-22
	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	381				381
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)		-13			-13
Totaal 0			**1.607**	**531**	**132**		**2.271**
1	1.1	Crisisbeheersing en brandweer		19			19
	1.2	Openbare orde en veiligheid	6	-3			3
Totaal 1			**6**	**17**			**23**
2	2.1	Verkeer en vervoer	-5	7			2
	2.5	Openbaar vervoer	-6	5			-1
Totaal 2			**-11**	**12**			**1**
3	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		3			3
	3.4	Economische promotie		-2			-2
Totaal 3				**2**			**2**

					Reserves		
Programma	**Taakveld**	**Taakveld omschrijving**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Totaal**
4	4.1	Openbaar basisonderwijs	266	-50			216
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	106	-22			84
Totaal 4			**372**	**-72**			**300**
5	5.1	Sportbeleid en activering		0			0
	5.2	Sportaccommodaties	1	-111	92		-18
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		-20	22		1
	5.4	Musea	1	-5			-4
	5.5	Cultureel erfgoed	24	-24			0
	5.6	Media		3			3
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		-29	-9		-38
Totaal 5			**25**	**-186**	**105**		**-55**
6	6714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)		1			1
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		-536	168		-368
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		-2		-11	-13
	6.3	Inkomensregelingen	-995	-350			-1.345
	6.4	WSW en beschut werk		-141			-141
	6.5	Arbeidsparticipatie	613	-71			542
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	48	-10			37
	6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	6	80		-86	0
	6.71b	Begeleiding (WMO)		-138	138		0
	6.71c	Dagbesteding (WMO)		-15	15		0
	6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)		90		-90	0
	6.72a	Jeugdhulp begeleiding		-168	168	0	0
	6.72b	Jeugdhulp behandeling		-29	29		0
	6.72c	Jeugdhulp dagbesteding		7		-34	-27
	6.73a	Pleegzorg		18		-18	0
	6.73b	Gezinsgericht		-143	143		0
	6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig		192		-192	0
	6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf		78		-78	0
	6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		-2	3	-1	0
	6.74c	Gesloten plaatsing		-403	403		0
	6.81a	Beschermd wonen (WMO)	468	-468			0
	6.82a	Jeugdbescherming		-17	17		0
	6.82b	Jeugdreclassering		-33	33		0
Totaal 6			**140**	**-2.061**	**1.118**	**-510**	**-1.314**
7	7.1	Volksgezondheid	9				9

					Reserves		
Programma	**Taakveld**	**Taakveld omschrijving**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Totaal**
	7.2	Riolering	135	-132	-2		0
	7.3	Afval	17	-17			0
	7.4	Milieubeheer	788	-422			366
Totaal 7			**949**	**-571**	**-2**		**375**
8	8.1	Ruimte en leefomgeving	2	-8			-6
	8.3	Wonen en bouwen	-442	-12			-454
Totaal 8			**-440**	**-21**			**-460**
Eindtotaal			**2.648**	**-2.349**	**1.353**	**-510**	**1.143**

In bovenstaande tabel geven we de mutaties ten opzichte van de begroting in dotaties en onttrekkingen aan reserves weer. In onderstaande tabel specificeren we de mutaties in de dotaties en onttrekkingen naar de betreffende reserves.
Daarbij staat AR voor Algemene Reserve, BR voor Bestemmingsreserve, ER voor Egalisatiereserve en Afs.res voor Afschrijvingsreserve.

Bedragen x €1.000

Programma	**Omschrijving kostensoort**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Eindtotaal**
0	ER: Onderhoud Overige gebouwen	132		132
Totaal 0		**132**		**132**
5	ER: Onderhoud Overige gebouwen	84		84
	BR: Cultuur	22		22
Totaal 5		**105**		**105**
6	ER: Onderhoud Overige gebouwen	168		168
	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	153	-176	-24
	ER: 2D`s WMO-JEUGD	797	-333	464
Totaal 6		**1.118**	**-510**	**608**
7	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-2		-2
Totaal 7		**-2**		**-2**
Eindtotaal		**1.353**	**-510**	**844**